

TUJEC V JERUZALEMU

— »Kaj res nisi vedel, da izhaja »GLAS NARODA« vsak dan, tudi v ponedeljek in dneh po prazniku?« —

Mesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Velesile med seboj
O poverjenem delokrogu
banovinske samouprave
O naši mladini
Brezposelnost po svetu
Razgovor z abesinskim
cesarjem

Št. 71

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v četrtek, dne 11. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Velesile med seboj

Že nekaj mesecev je na Zapadu v modi nov izraz za stare pojme: »fronta velesil...« S še ne prav starim izrazom bi tej reči lahko tudi rekli: pakt štirih — v treh. Paradoks v izrazu nikogar ne moti, saj se za njim skriva še vse večji paradoks v pojmu in še vse hujši v — vsebini pojma, ki ga ta izraz označa.

Fronta? Proti komu?

Vprašanje nam ob bojevitosti zvoku »fronte« kar samo sili na dan. Kakor si fronte ne moremo predstavljati brez — sovražnikov, ne vidimo potrebe »fronte velesil« — brez tarče, brez nasprotnika.

Ko je Mussolini zasnoval svoj famozni »sporazum v štirih« (Italija je tedaj še močno koketirala z Nemčijo), je bilo vsem na dlani, kaj zasleduje Duce s svojim »genialnim« predlogom: direktorij štirih evropskih velesil (Italije, Francije, Anglije in Nemčije), ki naj kot uzurpiran razsodnik in varuh bdi nad »srečo« in usodo Evrope... Mussolini je s tem svojim predlogom storil sicer slabo, zelo slabo uslugo mednarodni organizaciji in mednarodnemu sodelovanju sploh, posebej pa še malim narodom — tem neobgljenim varovančkom velesil, ki so z zaupanjem gledali v Ženevo — a bil je vsaj odkrit. Tu o namenih ni moglo biti dvoma, o »frontah« tudi ne. Evropa naj bi enostavno razpadla v dva tabora: v mednarodno »elito« velesil na eni in vse ostalo »podložništvo« malih, majcenih in manjših na drugi strani. In ker bi taka razdelitev nujno siliila vse male skupaj, kar bi utegnilo imeti za nadaljnjo posledico njih premoč nad »velikimi«, naj bi bila poglavitna »analog« združenih velesil — razdvajanje malih po starem in preizkušenem receptu »divide et impera«. To je bila Mussolinijeva zamisel »nove« mednarodne organizacije, ki naj bi bila zamenjala trhljo stavbo platonske ustanove v Ženevi. Na Zapadu so tedaj — bogzna, če iz spoštovanja ali z ironijo — Mussolinija proglasili za »realnega« politika...

Toda realizem, vsaj tako si mi ta izraz predstavljamo, pomenja neko skladnost, neko ujemanje z dejanskim položajem. Ali je dejanski položaj v Evropi zares narekaval »realno« politiko Mussolinijevega »direktorija velesil« v trenutku, ko je z nastankom zadnjih nacionalnih držav v Evropi in priznanjem njih polne samostojnosti in neodvisnosti, tudi de facto in ne samo de iure prenehala vsaka razlika med »več« in »manj« suverenimi narodi in državami na našem kontinentu? Od nekdanjih delitev celih ozemelj, izvajanih po mili volji velesil, je v povojni Evropi — tudi povsem realno vzelo — ostala — samo še senca v obliki delitve skromnih »interesnih sfer«. Pa še proti temu zadnjemu ostanku predvojnega diktatorstva »velikih« nad »malimi« je ponekod uspešno vznikla povsem naravna reakcija poslednjih (Mala antanta, Balkanski sporazum, zveza baltskih in severnih držav itd.), ki je prožila najboljši dokaz stereotipnemu in vase zaverovanemu Zapadu, da so nekatere predvojne zamisli mednarodne organizacije v povojni dobi nemogoče. In da so nemogoče predvsem zato, ker niso več realne.

Usoda »pakta štirih« je to realnost potrdila. Potrdila pa je še drugo dejstvo, ki zadeva velesile same: »Skupna fronta« velesil ni mogoča brez skupnih interesov. Ti pa niso nikjer tako ločeni kakor baš pri velesilah... Navidezno skupen je samo interes gospodovanja in absolutnega vladanja nad malimi. Ta pa je idealno izvedljiv le tam, kjer je en sam gospodar, ne pa, kjer jih je več, ki si medsebojno posegajo v »kompetence«. Interes vladanja kvečjemu razdvaja, ne pa spaja.

Na tej neuklonljivi realnosti se je razbil — »pakt štirih«, na njej in radi nje je splaval v nedosežne višine »duh iz Strese«, kakor so zadnje mesece imenovali »fronto« Anglije, Francije in Italije proti Hitlerjevi Nemčiji, na njej in radi nje bo propadel tudi v bodoče vsak poskus kakršnekoli izolirane akcije »velikih« brez in mimo so-

Resen položaj v Vzhodni Afriki

Koncentracija čet ob meji

London, 10. julija. Po poročilih iz Addis-Abebe je v Abesiniji zavlada praveca vojna atmosfera. Vsa tuja podjetja, ki so doslej zalagala Abesinijo z orožjem, strelivom, živlenskimi potrebščinami in drugim blagom, odklanjajo sleherne dobave na kredit. Zato je poslovno življenje popolnoma zastalo.

V okolici vlade v Addis-Abebi je nastalo veliko vznemirjenje zaradi vesti, da se je pričela italijanska vojska, ki je bila doslej utaborjena okrog Massaua, Asmare in Mogadiska pomikati

proti eritrejskim in somalijskim mejam. Neki višji funkcionar abesinskega zunanega ministrstva je izjavil, da pričakuje vlada od trenutka do trenutka italijansko napoved vojne. Vsekakor se bo Abesinija branila z vsemi sredstvi in se ne bo udala. Zaradi pohoda italijanske vojske proti abesinski meji pa je vrhovno poveljstvo abesinske vojske nemudoma izdalo celo vrsto odredb za koncentracijo abesinskih čet na meji.

De Bono Mussoliniju:

Da ne bo poraza: Vsaj 400.000 ljudi!

LONDON, 10. julija. W. »Daily Telegraph« ima danes poročilo iz zaupnega vira, da je italijanski vrhovni poveljnik v Vzhodni Afriki general De Bono poslal Mussoliniju zaupno poročilo, v katerem pravi, da mu je za operacije proti Abesiniji, ako naj se ne ponovijo dogodki iz leta 1896, ko je bila Italija pri Adui premagana, potrebna vojska, ki bo štela vsaj 400.000 ljudi. Mussolini je baje že izrazil soglasje z mnenjem generala De Bona in bodo v kratkem mobilizirane nove vojaške divizije za ojačenje italijanske vojske v Vzhodni Afriki.

Bo-li Italija čakala do 25. avgusta?

LONDON, 10. julija. W. Vest, da so sile, s katerimi razpolaga vrhovni poveljnik italijanske vojske v Vzhodni Afriki general De Bono nezadostne za uspešno vojaško ekspedicijo proti Abesiniji in da bi se morale najmanj še podvojiti, je izzvala v lukajšnjih političnih krogih veliko zadovoljstvo. Zavladalo je celo neko optimistično razpoloženje in utrdilo se je nade, da bo mogoče vendarle z uspehom nadaljevati akcijo za mirno likvidacijo italijansko-

V Londonu razgovori — v Vzhodni Afriki priprave

Kaj bo s ponovno intervencijo DN?

Italija zahteva proste roke za politično in gospodarsko ekspanzijo v Abesiniji

Avenolova »misija«

London, 10. julija. W. Glavni tajnik DN Avenol je imel večeraj popoldne daljši razgovor z italijanskim poslanikom v Londonu Grandjem. Davi pa se je ponovno sestal z angleškim pravosodnim ministrom Athonyjem Edenom. Na njegovem programu je tudi razgovor s poljskim poslanikom Raczinskim.

Jutri ga sprejme ministrski predsednik Baldwin, v petek pa bo imel poslednji razgovor z zunanjim ministrom Hoareom, nakar se vrne v Ženevo.

Politični krogi sodijo, da je Avenol mnenja, da DN ne sme odločno nastopiti proti Italiji, da se ne bi umaknila iz vrst njegovega članstva. Zato bo skušal doseči pri angleški vladi, da ne bo insistirala na tem, da se 25. t. m. sestane svet DN k izrednemu zasedanju. Na drugi strani pa bo skušal pregovoriti italijansko vlado, da pristane na izvolitev petega člana v italijansko-abesinski arbitražni komisiji, ki bi nato lahko nadaljevala svoje delo. V ta namen se je tudi sestal z Grandjem.

Seja angleške vlade

Na današnji seji angleške vlade ima pasti odločitev o nadaljnjem stališču, ki naj ga zavzame vlada napram najnovejšim dogodkom v italijansko-abesinskem sporu. V vladnih krogih prevladuje mnenje, da bo postal spor vedno večjega pomena tudi za razvoj evropskih političnih problemov. Na seji bodo razpravljali tudi o ekspozeju, ki ga ima podati zunanji minister Samuel Hoare jutri na seji spodnje zbornice.

delovanja z »malimi«. Po novih razočaranjih zadnjih tednov in dni se zdi, da to prepričanje polagoma prodira tudi na Zapadu, med velesilami samimi.

»Skupna fronta« proti Nemčiji je propadla... Anglija je takoj po platonski ženevski obsodbi Rajha ubrala svoja pota. Na ta očitek iz Pariza je Franciji servirala novo mednarodno pikantnost »sodelovanja« velesil: zase in mimo Pariza je Mussoliniju stavila predlog o rešitvi spora z Abesinijo, predlog, ki bi ga, kakor zatrjujejo zdaj v Parizu, po čl. 9. pogodbe iz l. 1906., sklenjene med Francijo, Italijo in Anglijo, ne bila smela staviti, ker tangira neposredno

Tri italijanske zahteve

S prihodom glavnega tajnika DN v London so diplomatska pogajanja za mirno likvidacijo abesinske afere znova oživela. Italijanski poslanik v Londonu Dino Grandi je bil večeraj popoldne v Foreign Officeu in predložil angleškemu zunanjemu ministru nove predloge italijanske vlade. Italijanski krogi v Londonu za-

Konflikt v »spravni« komisiji

Pariz, 10. julija. r. »Echo de Paris« je davi objavil izjavo pooblaščenega zastopnika Abesinije v italijansko-abesinski arbitražni komisiji profesorja Gastona, ki ugotavlja, da sta obe delegaciji predložili komisiji načrte za njeno poročilo, ki ga ima predložiti svetu DN. Abesinski zastopniki so predložili dve posebni poročili. Zaradi toliko deljenih mnenj je bilo docela razumljivo in v smislu sklepa DN z dne 25. maja t. l. tudi potrebno, da si komisija izvoli petega člana kot predsednika. Italijanska delegacija pa o tem ni hotela ničesar vedeti. Nadalje je prof. Gastone izjavil, da so mu Italijani v komisiji odvzeli besedo, proti čemur je protestiral in se pritožil čelo pri glavnem tajništvu Društva narodov. Do besede ga niso hoteli pustiti zaradi tega, ker je zagovarjal tezo, da je Ual-Ual že šest let protipravno pod italijansko oblastjo in je zato arbitražna komisija vendarle upravičena presojeti incident, ki se je pripetil pred meseci v njegovi neposredni bližini.

francoske interese v Džibutiju. Na ta očitek London odgovarja Franciji s tem, da jo opozarja na njeno »ločeno akcijo« v sporazumu s sovjetsko Rusijo, kakor tudi na ločena posvetovanja generala Denaina in Gamelina v Rimu. In tudi za Rim je imel London pripravljen odgovor: njenega koketiranja z Nemčijo pred odločilnim nemškim korakom z dne 16. marca t. l. v Londonu niso pozabili, saj je morda v prvi vrsti zaradi italijanske potuše Nemčija tako samozavestno kršila versajsko pogodbo točko za točko...

Tako vidimo, da imajo zapadne velesile vsaka zase polna usta očitkov in polno

trjujejo, da zahteva Italija: 1. garancije za njeno politično kontrolo nad Abesinijo in sploh v sosednjih Eritreji in Somaliji, 2) da se ji definitivno da koncesija za njeno gospodarsko in politično ekspanzijo v vsem tem ozemlju, 3) Abesinija naj prizna to zahtevo tudi formalno.

Angleška vlada pa še vedno vztraja pri svojem stališču in kaže le malo volje ugoditi tem italijanskim zahtevam.

Litvinov naj zdaj odloči!

Ženeva, 10. julija. n. Vest o neuspehu spravnega sodišča v Scheveningu je kroge DN močno zaskrbel. Ti krogi so zdaj mnenja, naj bi se svet DN sestal še pred 25. julijem. Generalno tajništvo DN pa snatra, da sedaj razmere niso naklonjene novim poizkusom, ker bi položaj le poslabšali, kakor se je to pripetilo v nekih drugih mednarodnih sporih. Sklicanje seje je v ostalem odvisno od predsednika sveta DN Litvinova. Sovjetski komisar se bo v tem oziru najbrž ravnal po željah svojih zaveznikov, zlasti Francije. Zenevski krogi se v tej zvezi čudijo Franciji, ki v tem sporu še ni zavzela svojega stališča. DN more zdaj v tem vprašanju računati samo na podporo Velike Britanije. Zenevski krogi primerjajo sedanjo vlogo DN z vlogo, ki jo je igralo v kitajsko-japonskem sporu. Tedaj je DN vsaj formalno izvedlo zahtevo pakta. V sedanjem položaju pa je vprašanje, ali je sploh formalno mogoče izvesti določbe pakta.

glavo medsebojnih skrbi. Njih prepire seveda med tem pridno izkorišča Nemčija, ki očitno ne spi na lavorikah pomorskega sporazuma z Anglijo. Beckov obisk v Berlinu pomenja zanjo nov uspeh v zmed, ki jo ustvarjajo v Evropi velesile s svojim brezobzirnim egoizmom in kupčijami na račun tretjih, in to v trenutku, ko niti pri njih doma ni vse v redu.

Ce spričo vsega tega tudi Društvo narodov danes ne funkcionira več tako kakor je bilo v prvotni zamisli njegovih ustanoviteljev, lahko mirno pribijemo, da so njegov največji zajedavec in najnevarnejši bacil — velesile same. —n.

Baldwin

angl. premier bo danes spregovoril
v spodnji zbornici

Jugoslovanski Sokoli v Sofiji

Sofija, 10. julija. AA. Danes opoldne so prišli v Sofijo zastopniki jugoslovenskega Sokolstva gg. Paunković, Radojević, dr. Pichler in drugi. Na železniški postaji so jim pripravili priščen in navdušen sprejem. Razen obojja jugoslovenskega poslanstva z odpravnikom poslov g. Bozovićem na čelu so se ga udeležili celokupni glavni odbor bolgarskih Junakov, glavni odbor ruskih Sokolov v Bolgariji in množica ljudi. Na peronu je bila postavljena četa bolgarskih Junakov z zastavo in godbo. Po prihodu vlaka je godba zadržala jugoslovansko himno.

Zopetna uvedba habsburških odlikovanj

Dunaj, 10. julija. AA. Danes ima zvezni svet razpravljati o habsburškem zakonu. Zakonski načrt, ki ga je v glavnem sestavil vodja domovinske fronte Adam, obsega sedem členov. Prvi kratko določa, da se Habsburžanom dovoli povrnitev posestev in ostalega imetja Habsburžanom. Načrt pa vsebuje tudi določbo, da poedini člani habsburškega doma ne smejo prodati ali kako drugače odtujiti spet pridobljena posestva.

Značilno je v ostalem, kako avstrijska vlada tudi sicer pripravlja popolno obnovo nekdanjih razmer in starega habsburškega duha. Včeraj je ministrski svet sklenil, da se v vojski znova uvedejo nekdanja habsburška odlikovanja, predvsem pa vojni križ za zasluge in kolajna za vojaške zasluge.

Kondylis na poti v Beograd

Čudno italijansko vzporejanje

Rim, 10. julija. AA. Snoči je ministrski predsednik Mussolini sprejel gršk. podpredsednika vlade in vojnega ministra generala Kondylisa. Njun razgovor je trajal celo uro. General Kondylis bo danes odpotoval preko Trsta v Beograd.

Pariz, 10. julija. r. V tukajšnjih krogih so izzvali razgovor grškega vojnega ministra generala Kondylisa v Rimu pozornost. Listi ugotavljajo, da skušajo v Italiji predstaviti svetu restavracijo monarhije v Grčiji kot precedens za restavracijo Habsburžanov v Avstriji. Zato je italijanska vlada že pristala na povrnitev kralja Jurija v Atene. Francosko mnenje pa je, da se restavracija monarhije v Grčiji nikakor ne da vzporediti z obnovo habsburške monarhije v Avstriji, ker je ta za mednarodno-politični razvoj čisto drugačnega pomena. V Grčiji je restavracija monarhije dejansko notranjepolitičnega značaja, za Avstrijo pa je obnova monarhije čisto mednarodno vprašanje.

Bolgarski delegat pri DN

Sofija, 10. julija. Kako poroča bolgarska brzojavna agencija je bil bivši guverner narodne banke Mončilov imenovan za stalnega bolgarskega delegata pri Društvu narodov.

Karakulakov — aretiran

Sofija, 10. julija. b. Sofijska policija je aretirala včeraj celo vrsto »zvenarjev«, med njimi tudi četa kabineta bivšega ministrskega predsednika Kimona Georgijeva Karakulakova. Pri njem so izvršili hišno preiskavo in našli mnogo gradiva, ki zelo kompromitira politično skupino okrog Georgijeva.

Ukrajinci za lojalno politiko?

Varšava, 10. julija. W. Ker se je režim odločil izdati nov volilni zakon in je vlada pričela popuščati v svoji politiki napram Ukrajincem, so se nekateri voditelji Ukrajincev odločili za aktivnejše sodelovanje v poljski notranji politiki. V Voliniji je ukrajinska skupina sklenila nastopiti pri prihodnjih parlamentarnih volitvah. Včeraj pa je obiskala ministrskega predsednika Slaweka delegacija Ukrajincev iz te dežele, ki mu je izrazila lojalnost ukrajinskega prebivalstva in ga obvestila o novem političnem delovanju Ukrajincev na docela državotvornih osnovah.

Razpis volitev na Poljskem

Varšava, 10. julija. AA. Z dekretom predsednika republike sta bila danes razpuščena sejm in senat. Z istim dekretom so bile razpisane tudi nove volitve, ki se imajo izvršiti čez mesec dni.

50.000 ljudi brez strehe

Nanking, 10. julija. AA. Po poslednjih vesteh je zaradi poplave v dolinah reke Jankeekiang ostalo 50.000 ljudi brez strehe. Poplave v pokrajini Honan so povzročile ogromno škodo. Jenčsen je popolnoma pod vodo. Mnoge stavbe so se porušile. Prebivalci so se umaknili za mestno obzidje. Železniški most čez reko Love pri Lungchaju je popolnoma pod vodo. Radi tega je tudi železniški promet ukinjen.

Konfinacije, Po in ostalo

Na solidarne napade »Jutra«, »Slovenskega Naroda« in »Slovenca« homo jutri prinesli odgovor, ki javnosti ne bo nič manj presenetil, kakor so jo napadi naznačeni v naslovu. — Naše prijatelje in so-mišljenike prosimo samo malo potrpljenja.

Zasedanje finančnega

odbora

Nov način obdavčevanja — Za pravičnejše obdavčenje tujega kapitala — Plenarna seja v ponedeljek 15. t. m. — Dvanajstine v načelu izglasovane

Beograd, 10. julija. b. Danes dopoldne je zasedal finančni odbor, v katerem je finančni minister predložil svoj zakonski predlog o proračunskih dvanajstinah z raznimi spremembami. Seje se je udeležil tudi finančni minister Dušan Letica sam, ki je dal o svojem zakonskem predlogu obširen ekspezo, predsednik finančnega odbora dr. Kožulj je predlagal, da naj bi se ne vodila generalna debata o tem predlogu, ampak naj bi se podrobnosti predloga zakonskega načrta pretresalo pozneje. Temu predlogu so se zoperstavili ostali odbor-niki, tako da se je na današnji seji finančnega odbora razpravljalo o principi-elnih vprašanjih, ki se tičejo našega celotnega gospodarskega položaja. Poročevalec je podčrtal, da je s tem zakonskim načrtom predvideno zmanjšanje zemljarine. V nadaljnjem govoru se je delj časa zamudil pri davku na pridobitni, glede katerega so se gospodarski krogi pritoževali. Zato je uveden nov davek na velika podjetja. Izjavil je, da se je ta davek uvedel ne iz fiskalnih, pač pa iz gospodarskih razlogov. Na koncu je finančni minister poudaril, da je s finančnim zakonom uvedeno tudi zmanjšanje eksekutivnih stroškov.

Po govoru finančnega ministra je dobil besedo posl. Georgijević, ki je izjavil, da je naš mobilni kapital, ki je po veliki ve-čini v rokah inozemcev, premalo obdav-

čen, dočim je imobilni kapital obdavčen previsoko. Naslednji govornik posl. Kostić, ki je gospodarski strokovnjak in profesor beogradske univerze, je poudarjal, da je davek predviden v finančnem zakonu z gospodarskega stališča upravičen in po-treben. Davčni zakon, kakor smo ga imeli dosedaj, je težko obremenjeval poljedelce in je bil vseskozi nepravilen. Če se na-šega poljedelca preveč obdavi, se s tem obdavičuje dohodek, ki stvarno ne obstajajo. Nato je bila odložena seja za popoldne ob 16. uri, dasi so govorniki pledirali za to, da bi bila seja odložena za jutri, da bi na-tančneje proučili finančni zakon. Zdi se pa, da je vladi mnogo na tem, da čim hi-treje pride zakon v Narodni skupščini v razpravo. Zato se sodi, da bo finančni od-bor že v teku tega tedna zakonski predlog proučil, tako, da bo mogoča plenarna seja v Narodni skupščini že v ponedeljek 15. t. m.

Na popoldanski seji je posegel v raz-pravo član finančnega odbora Voja Djor-djević, za njim pa Kabalin. Oba sta iz vrst opozicije in sta govorila proti finan-čnemu načrtu o dvanajstinah. Za predlog finančnega ministra o dvanajstinah sta pa govorila dr. Mirko Kostić in Gavrilović. Zvečer ob 19.30 so bile dvanajstine v fi-nančnem odboru izglasovane v načelu, in sicer je bilo 21 glasov za in 5 proti.

Novi pomočnik kmetijskega ministra

Beograd, 10. julija. AA. Za novega pomoč-nika kmetijskega ministrstva je bil imenovan g. Milan Novaković, direktor srednje kmetij-ske šole v Valjevu.

Našička afera

Ostijek, 10. julija. b. Na današnji razpravi pred osiješkim okrož. sodiščem zaradi našičke afere je bil zaslišan bivši minister dr. Nikola Nikić, ki je bil za časa razprave obtožen tudi zaradi žalitev in klevet proti bivšemu pravo-sodnemu ministru dr. Kojiću. Na dan razpra-ve je zahteval, da se zaslišijo nekatere priče, med drugimi tudi minister dr. Kojić, Lijka Mihajlović in načelnik v ministrstvu pravde Joce Milovanović. Dr. Nikić navaja, da je bil pozvan od strani ministrstva v Beograd za-grebški apelacijski sodnik dr. Svetozar Tomić, ki ga je v Beogradu sprejel načelnik v pravo-sodnem ministrstvu Milovanović, dasi bi ga bil moral sprejeti pravosodni minister. Glede Joce Jovanovića pravi dalje, da je izjavil, da se je pravosodni minister Kojić ustrašil in zato, da je sprejel apelacijskega sodnika Svetozarja Tomića. Nato je bil Nikić zaslišan zlasti o tisti famozno znani politični večerji, o kateri Nikić trdi, da je dr. Kojić izjavil: »Zdaj je prišla trgatve, Schlesinger ima do-sti denarja.« Da bi podkrepil to svojo trditev, predlaga, da bi se zaslišali dr. Velizar Janko-vić, dr. Kosta Popović, dr. Kujundžić, Jevre-mović, dr. Voja Janić, Adolf Schlesinger in Mijat Mijatović.

Nato se je govorilo o tem, kako je dr. Kojić želel imeti zase konja in luksuzni voz.

Romunska delegacija zadružništva v Beogradu

Beograd, 10. julija. b. V Beograd so včeraj prispeli ugledni delegatje romunskih zadrug, prof. bukareške univerze Gromoslav Mla-denac, podnačelnik romunskega kmet. mi-nistrstva Jovan Naum, oba odlična romunska zadrugarja sta v teku včerajšnjega dne ob-iskala vse odlične zadruge in ustanove, zvečer pa je bil prirejen svečan banket pri Savezu nabavljalnih zadrug, na katerem jih je po-zdravil predsednik Miloš Stibler.

Poslanec Mravlje za znižanje tarife pri prevozu kmetijskih pridelkov

Beograd, 10. julija. b. Narodni poslanec g. Milan Mravlje je danes vložil pri predsedstvu vlade in pri prometnem ministrstvu predlog za znižanje tarife za prevoz kmetijskih pri-delkov.

Za izenačenje upokojencev

Beograd, 10. julija. b. Danes sta obiskala delegata staroupokojencev, rentnikov in milo-ščinarjev g. Ivan Pintarić in g. Gril promet-nega ministra dr. Mehmeda Spaha, kateremu sta predložila spomenico za prevedbo starih upokojencev v upokojence po novem zakonu. Minister Spaho ju je ljubeznivo sprejel in ob-ljubil vso svojo pomoč. Delegata starupoko-jencev sta bila sprejeta tudi v finančnem mi-nistrstvu in pri predsedništvu vlade, kjer sta vložila enako spomenico.

Politični utrinki

Nov demanti g. Jevtića

V »Politiki« je objavil poslanec Kaludžer-čić vest, da je izvedel iz najbližje okolice g. Jevtića, da je hotela prejšnja vlada g. Jevtića organizirati med poslanci posebne petorice, ki bi skrbele za to, da bi ostali vsi poslanci vedno zvesti vladi in bi bila tako vlada g. Jevtića zavarovana ne le pred vsakimi presenečenji, temveč bi mogla tudi vladati po mili volji.

Na to izjavo poslanca Kaludžerčića je od-govoril g. Jevtić v »Politiki« z naslednjo izjavo:

»Pa čeprav ni fizično mogoče prikazati vseh zlohotnih izmišljotin, ki se pojavljajo v našem tisku in v naši javnosti, vas mo-ram vendar naprositi, da objavite, da so pripovedovanja g. Branka Kaludžerčića, objavljena v včerajšnji »Politiki« pod nje-govim imenom in pod njegovo odgovor-nostjo, prekoračila vsako mero in dostoj-nost. Najodločneje izjavljam, da mi sploh ni znano, da bi kdorkoli skušal organizirati kakršnekoli petorice v Narodni skupščini. Tako neukusne brezsmiselnosti in vse dru-ge izmišljotine s tem v zvezi se morejo na-manj meni očitati.«

Dr. Maček nima pravega pogodbenika

Poslanec Jovanović je dal somborskemu listu »Dan«, ki ga izdaja senator Daka Popović in-teresantno izjavo o stališču Radića in Mačka do srbijanskih strank. Med drugim je dejal, da gleda zelo optimistično na razvoj notranjih raz-mer, vendar pa mora priznati, da je v njih tudi neka tragika. Ko je namreč pred 15 leti posku-šal Stjepan Radić priti v stik s kakšno srbijan-sko stranko, se mu to ni posrečilo. Ko je usta-novil leta 1927. Stjepan Radić kmečko-demokrat-sko koalicijo, tudi takrat ni našel na odziv pri srbijanskih strankah. Tragika, ki sem jo preje omenil, je v tem, da niti dr. Maček ne more najti na srbski strani politične sile, ki bi odgo-varjala sili na hrvatski strani. Dr. Maček je več-krat, zlasti pa po letu 1930., pokazal mnogo dobre volje, da najde na srbski strani primer-nega pogodbenika. V ta namen je redno po-udarjal, da priznava dinastijo in edinstvo Jugo-slavije ter da je vedno pripravljen pogajati se odgovornimi činitelji v Beogradu. Meni je osebn-o znano, da bi dr. Maček še leta 1930. sklenil ne samo sporazum, temveč tudi bratstvo, edinstvo in če hočete tudi eno nacijo s srbsko kmetijsko organizacijo. Dokler mi Srbi ne ustvarimo take sile, dokler ne ustanovimo take seljaške stranke, nimam poguma, da bi kaj več zahteval od dr. Mačka.

Vse moje delo od leta 1924. dalje, ko sem se prvič srečal s pokojnim Stjepanom Radićem in od julija 1930. ko sem imel daljši pogovor z dr. Mačkom, je imelo samo en smisel in en cilj: da se ustvari na naši strani močno kmetško ali kmetško delavsko gibanje, s katerim bi mogel dr. Maček izoblikovati eno kmetško stranko za vso Jugoslavijo ter uresničiti tako načrt pokoj-nega Radića iz leta 1927.

Hrvatsko vprašanje — kardinalno vprašanje

»Obzor« piše, da je razvoj političnih dogodkov še vedno v vrenju in da se zato razne tendence še niso izkristalizirale, kar vnaša v politično življenje precejšnjo zmešnjavo. V temelju pa je situacija jasna, ker gre samo za eno kardinalno vprašanje, to je da se začne pravilno reševati hrvatsko vprašanje. Vse drugo je v primeri s tem vprašanjem postranskega pomena in to so morali priznati celo oni, ki so leta dolgo tajili obstoj hrvatskega vprašanja. Zato se more z vso pravico trditi, da zavisí nadaljnji razvoj politič-nih dogodkov od tega, kakšno stališče bodo po-samezniki ali cele skupine zavzele do tega vprašanja. Zankrat pa se žal jasno ne vidi, kakšno je stališče radikalov do tega vprašanja, pa tudi ne drugih političnih skupin do tega temeljnega vprašanja naše notranje državne ureditve.

Kakor je mnogo resnice v teh »Obzorovih« izjavanjih, je treba vendar reči, da je tudi mnogo drugih zelo važnih vprašanj, brez ka-terih se ne more rešiti niti hrvatsko vprašanje. Po pravici bi mogli tudi drugi očitati »Obzor«, da razen hrvatskega vprašanja ne vidi nobenega drugega vprašanja.

Proglas združenja bojnikov

Pariz, 10. julija. AA. Združenje bojnikov in vojni žrtve je izdalo proglas, v katerem po-ziva meštane, naj ohranijo na predvečer 14. ju-lija svoj mir, da s tem preprečijo bratomorno borbo. Proglas navaja dalje, da je vlada izvedla vse potrebne reforme, da izvaja demokratsko politiko in da se je opustila vplivov gospodar-skih in finančnih činiteljev.

Skrivnostna eksplozija v Varšavi

Varšava, 10. julija. W. V državnem kemičnem institutu je prišlo danes do strašne eksplozije, ki je povsem razdejala poslopje in vse naprave v institutu. 16 oseb je ranjenih. Do eksplozije je prišlo tik pod delovno sobo predsednika poljske republike Mościckiego, ki je, kakor zna-mo, izumitelj in znanstvenik in kaj rad prebije svoj prosti čas v svojem laboratoriju. Po sreč-nem naključju ga prav ob trenutku eksplozije ni bilo v sobi. Vzroki eksplozije so povsem ne-znani in jih policija skrbno prikriva.

Nameni francoskih

Izjava polkovnika de la Rocha

Pariz, 10. julija. r. Polkovnik de la Roche je dal uredniku lista »Excelsior« izjavo o progra-mu organizacij Ognjenega križa, ki so štele pričetkom preteklega meseca že 20.000 članov. Gospodarsko ravnotežje v naši državi, je dejal, presojamo na osnovi organiziranih stanov v okviru zakona. Po našem mnenju je treba dati vrhovni državni oblasti posvetovalne organe, ki bodo iz vrst posameznih stanov in ustanov ter zbrane v skupnem nacionalnem organizmu. Ustanoviti je treba nov nacionalni red, ki pa se more razviti le po zakonu evolucije. V ta na-men je pa potrebna državna oblast, ki ne bo odvisna od raznih postranskih dogodkov, a bo zato tembolj odgovorna celokupnemu narodu. Za ustvaritev novega nacionalnega reda pa je potrebno predvsem sodelovanje delavskih in delodajalskih sindikalnih organizacij, katerim

„Ognjenih križev“

je treba njihove medsebojne spore v bodoče za vsako ceno preprečiti. Politični in privatni inte-resi ne smejo vplivati na odnos med delom in kapitalom. Sedanjega notranje-političnega kaosa v Franciji sta krivi tako desnica kakor levica. Ognjeni križi niso fašistična organizacija, ker ne pozna religije o državi, ne kulta o nasilju. Drža-va mora dejansko služiti narodu, nasilje pa je le eno izmed najodvratnejših sredstev za ohrani-tev pravega razmerja med njo in najširšimi ljudskimi sloji. »Ognjeni križi« tudi ne dobivajo nikakih finančnih podpor od velikih kapitali-stičnih podjetij. Njegovi voditelji se nikoli niso zavzemali za ukinitve narodnega predstavi-nstva, marveč so vselej zahtevali, da bi zakono-dajna oblast ostala v mejah ustave, ki jih je v zadnjem času dejansko prekoračila.

Dr. Henrik Steska:

O poverjenem delokrogu banovinske samouprave

Gotovo je vpliv pokrajinske samouprave ekonomskega tipa že zavoljo možnosti, da z lastnimi finančnimi sredstvi v izvestni smeri pospešuje javne koristi v pokrajini in da v ta namen nalaga pokrajinske davščine, izredno velik. V vseh državah, v katerih imajo sploh pokrajinsko samoupravo, se ta vpliv na podoben način kaže. Bistven pa je razloček med samoupravo ekonomskega tipa in politično samoupravo pokrajine. Med tema dvema tipoma pa je možnih več vmesnih oblik, ki se razlikujejo po obsegu avtoritativnih, na notranjo upravo se nanašajočih poslov. Pri politični samoupravi je malodane vsa notranja uprava prenesena na pokrajinsko samoupravo, tako da država v pokrajini sploh nima lastnega upravnega aparata za notranjo upravo. Avtoritativni posli notranje uprave so tu poverjeni samoupravi deloma radi njih pretežno pokrajinskega značaja, deloma navzlic njih izrazite obdržavne prirode pa vsled nedostajanja primernih državnih oblastev. Kadar govorimo o pokrajinski samoupravi, imamo v mislih decentralizirano edinstveno državo s samoupravnimi pokrajinami in ne zvezne države (federacije). Jasno je, da pri takšnih decentraliziranih državah opažamo glede te vrste avtoritativnih poslov strožji nadzor po državni oblasti, nego je ta nadzor pri samostalnem delokrogu pokrajinske samouprave. Ta strožji nadzor se kaže posebej v dajanju obveznih navodil in v presojo nju poslovanja pokrajinske samouprave tudi z vidika večje primernosti. Kratkotrajno država smatra, da gre tu za državne posle, ki jih pa poveri ali prenese na samoupravo v opravljanje, a pridržuje si vendar zadosten vpliv, da ne bi bili važni vsedržavni interesi oškodovani. Kakor gori omenjeno, se glede tega poverjenega (prenesenega) delokroga kaže v posrednih državah dokajšnja pestrost. So države, ki poverijo pokrajinski samoupravi skoro vso notranjo upravo in vrši morda le od centralne vlade postavljene državni reprezentant v pokrajini državni nadzor na licu mesta. Dalje je možno, da se posli notranje uprave delijo in so reprezentantu državne oblasti v pokrajini pridržani za neposredno izvrševanje le oni posli, ki se nanašajo na državno zaščito in javno varnost, dalje na državljanstvo in osebne matice, potem na nadzor nad pokrajinsko samoupravo, torej zadeve, ki spadajo v upravno gramo ministra notranjih poslov (takozvana notranja uprava v ožjem pomenu), kakor tudi izvrševanje verskih in medverskih zakonov. Ostala, k notranji upravi v širšem smislu spadajoča avtoritativna opravila, n. pr. iz poljedelske, trgovinsko-obrtno, prometne, prosvetne, zdravstvene in socialnopolitične grane, pa bi bila prenesena na pokrajinsko samoupravo in bi državni reprezentant glede njih le dajal obča navodila in pazil na izvajanje le-teh. Takšna ureditev izbegava tudi dvojnemu sistemu vsoprednih državnih in samoupravnih oblastev. Krog poslov, spadajočih v poverjeni delokrog, je seveda drugod zopet dokaj ožji in obsega le nekatere upravne grane. Da ni preveč neplodnih kompetenčnih sporov in da za eno in isto stvar zbog raznih vidikov ni pristojnih kar dvoje pokrajinskih oblastev, državo in samoupravo, mora biti razmejitel kompetence izredno skrbno izvršena, a tam, kjer bi vendarle treba bilo takega sodelovanja, opažamo ponekod tudi skupna kolegialna oblastva, sestavljena iz odposlancev državne uprave v pokrajini in iz odposlancev pokrajinske samouprave. Tako si zamišljajo nekateri ustroj šolskih oblastev za vzgojno šolstvo (narodne, mešanske in srednje šole z všteti učiteljskimi šolami).

V načrtu zakona o ureditvi banovinske samouprave, ki sem ga sestavil pred nekaj meseci, sem skušal zadostiti, deloma si nasprotujočim potrebam. Oziraj na trdno vkoreninjeno pokrajinske posebnosti zahtevajo obsežno pokr. samoupravo in velik naj bi ne bil le samostalni, nego tudi poverjeni delokrog banovinske samouprave. Ker daje ustava banovinski samoupravi ne zgolj sklepajočo, nego tudi izvršujočo oblast, bi se s povečanjem poverjenega delokroga bližali enotnemu sistemu, kar bi upravo izdatno pocenilo. V nekaterih delih naše države pa po zadridlu dobrih poznavalec razmer radi zaostalosti dobrih, ki je pač najna posledica nekulturnega turškega gospostva, ni pogojev za preširok poverjeni delokrog. Zbog tega sem smatral primernim, da se v vsej državi prenesejo na banovinsko samoupravo iz dosedanje pristojnosti občega upravnega oblastva II. stopnje vsi posli, posli poljedelske in žumarske grane, posli gradbene grane in posli socialnopolitične ter zdravstvene grane. Drugi posli oblih upravnih oblastev II. stopnje pa bi se tudi smeli poveriti tej ali oni banovini v samoupravo, in sicer s pooblastitvijo ministrskega sveta, ki bi se smela opozvati le z zakonom. Edinole že zgoraj omenjena notranja uprava v ožjem pomenu bi se po tem načrtu ne mogla prenesti nikjer na banovinsko samoupravo.

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

Naiveč slepcev je iz ptuijskega in novomeškega srezu

Zanimivo poročilo o slepih in gluhonemih v Sloveniji

Ljubljana, 10. julija.

Brez dvoma ste opazili že večkrat, ko ste kar tako šli po ulici, da vam je kakšen slepec tako iz kakega vogala pomolil svoje roke nasproti s prošnjo, da mu vržete milodar. Pogosto se zgodi, da srečate človeka, ki je drugače zdrav in je družinski oče, kako ga vodi za roko mala hčerka in sinček, med tem ko vas v srce zaboli pogled slepca, od katerega ponavadi vidite samo beločnico njegovih oči. Ti glasovi, ki jih neredko slišite od takih poličnih slepcev in ki so našli svojega oveko-večenja v vseh slovstvih sveta, bodo s svojo grenko melodijo prav do srca. Včasih skoraj ni bilo za človeka hujšega, kakor če je bil slep. Bil je prikrajšan za enega najlepših darov, ki mu ga je naklonila narava. Kot slepec, ki ne vidi ničesar okrog sebe, ne razloči nikakršnih barv in nians in ne more uživati lepote oblik, je človek vsega sočustvovanja vredno bitje. Še danes uporabljamo besedo »slepce«, kadar hočemo označiti poseben način duševne slepote pri ljudeh, ki imajo sicer oči, da vidijo in ušesa, da slišijo, vendar pa so slepi do dna duše in je zanje telesni pogled le nekaj zunanega. Mrtvi pa so za vse tiste neizmerne globine duševnega doživljanja, ki jih posreduje tako zvano »duhovno oko«.

Usoda slepca samega na sebi brez odnosov do sveta, ni strašna, ker se svoje slepote slepec polagoma neha zavedati. Zanj zamre tako rekoč svojevrsten svet, namesto njega pa pridobi toliko večje veljave drugi svet, ki je potem toliko bolj dostopen njegovim telesnim čutom. Znano je, da imajo slepci čudovito dobro razviti posluh in po posluhu dojemajo razdalje in vse življenje. Posluh jim na ta način pomaga ustvarjati in nadomeščati nov svet. Po načinu govora spoznava slepec značaj človeka. Tudi tip slepca je včasih tako razvit, da utegne celo razločiti z njim barvo predmeta. Kar je slepcu narava vzela na eni strani, to mu je pomnožila na drugi strani. Toda o tem lahko čitate zanimive studije, ki vam bodo ta pojav bolj znanstveno pojasnile.

Drug sličen pojav pri ljudeh je gluhonost. Na tem trpe predvsem ljudje, ki so iz neznanih razlogov izgubili posluh, narava pa jim tudi ni dala govora. Taki ljudje so gluhi in nemi. Da so tudi ti ljudje po svojem odnosu do sveta malo drugače ustrojeni, izvira spet iz tega, da njihov svet, ki ga dojemajo, ni enak svetu, kakor ga sprejema zdrav človek s pravilno razvitimi čutili. Tu se je prav za prav začela tista relativnost eksperimenta, kateremu so hoteli izpodbiti upravičenost njegovega dokaza. Kakor je na primer slepcu nemogoče dobiti, da je ena stvar črna, če je on prepričan, da je bela, tako si tudi gluhočeni ustvarjajo nov svet svoje lastne prepričanosti. To lastnost mu moreš odvzeti šele tedaj, če mu odpreš oči, ali pa mu odpraviš gluhonost.

Brez dvoma bo za vsakogar zelo zanimiva splošna statistika, ki jo je izdelal poseben oddelek na banski upravi. Ta statistika kaže, koliko slepih in gluhonemih je v Sloveniji. V

poštev prihajajo samo ugotovitve po podatkih, koliko je slepih v predšolski in šoloobvezni dobi ter od 17. leta dalje. Prav tako tudi podatki o gluhonemih. Do 17. leta je bilo slepih v Sloveniji v predšolski in šoloobvezni dobi 49, od 17. leta dalje pa 369. Od teh je obiskovalo zavod za slepce 25. Od rojstva je slepih 31, druge telesne hibe pa jih ima 9. Med njimi jih je duševno zdravih 40, duševno bolnih pa 8. So rodbine, ki imajo enega slepca in teh je 32, z več slepimi pa so 3 rodbine. Starih nad 17. let je po poklicu 45 slepih posestnikov, 31 slepih užitkarjev, 39 poljedelcev, 29 delavcev, 51 obrtnikov, rudarjev in vojni in invalidov 30, vpokojencev 12 in občinskih revežev 64. Brezposelnih pa je radi nezmožnosti za delo 149 slepcev, zaradi krize pa 6 slepcev. Med slepci srečamo tudi take, ki so celo poročeni in teh je 166, neporočenih pa 201. Od slepcev je 146 poročenih z neslepim drugom, 1 slepec pa s slepim, zanimivo je, da imajo vsi slepi poročeni 131 otrok, od katerih imajo vsi dobre oči. Od vseh slepcev jih je obiskovalo zavod za slepce 69.

Sorazmerno s številom slepih pa je precej večje število takih, ki so gluhočeni: in sicer je teh do 17. leta 295, nad 17. letom pa 861. Gluhočeni so posečali od teh 73. Veliko je število od rojstva gluhih in nemih, in sicer 225, druge telesne hibe pa jih ima še 59. Duševno je bolnih med njimi kakih 60. Z enim gluhočnim je 225 družin, so pa tudi rodbine, v katerih je po več gluhočnim (66 družin). Po poklicu je od 17. leta dalje gluhočnim 54 posestnikov, 14 užitkarjev, 303 poljedelcev, 190 delavcev, 120 obrtnikov, 3 rudarji, 3 upokojenci in 44 občinskih revežev. Radi nezmožnosti za vsako delo je brezposelnih 148, 58 pa zaradi krize. Poročilo se je 70 gluhočnim, samskih gluhočencev pa je 785. Z zdravim drugom se jih je poročilo 45, z gluhočnim pa 24. Zanimivo je, da je bilo gluhočnim otrok od gluhočnim staršev samo dvoje. Gluhočnico je posečalo 176 pacientov.

Po številu je največ mladoletnih gluhočnim v krškem srezu, največ odraslih gluhočnim pa v ptuijskem. Precej jih je tudi v dolje-lendavskem srezu v občini Črnašovec. V mnogih slučajih so gluhočeni tudi hromi ali božjastni. Večkrat je vzrok gluhočnosti spolna bolezen, v enem slučaju pa tudi velika golša. Med odraslimi gluhočnimi je po poklicu 36% poljedelcev, 22% delavcev, 5% občinskih revežev, 6% samostojnih posestnikov, drugi pa so obrtniki ali pa brez poklica. Večina gluhočnim je samskega stanu, 28% pa jih je poročenih z gluhočnim drugom. Samo v 1 slučaju, kjer sta gluhočema starša, je gluhočema tudi hčerka. Več je rodbin z 2 ali 3 gluhočnimi.

Od celotnega števila odraslih slepih je komaj eno devetina slepih otrok. Od rojstva je teh slepih 61%, pri vseh drugih pa je slepota posledica raznih nesreč, oziroma svetovne vojne in starosti. Največ slepcev je v ptuijskem srezu, za njim je srez Novomesto, Ljubljana-okolica in Krško.

Huda kazen za ponarejanje denarja

Obsodba dveh brezposelnih delavcev pred senatom

Ljubljana, 10. julija.

Mali senat pod predsedstvom s. o. s. Frana Kovača je obravnaval med drugimi razpravami tudi ponarejevalsko afero dveh delavcev, ki sta bila v stiski in brez posla, želela pa sta si kupiti kravo.

Čitala sta v časopisu, kako ponarejajo v Ljubljani kovan denar iz svinca in cinka. Čitala sta pač to, nista pa čitala, kako hude kazni sedaj sodniki po zadnjih prizivnih sodbah apelacijskega sodišča v Ljubljani nalagajo takim ponarejevalcem. Taki ponarejevalci so dozdaj pred malim senatom dobivali le malenkostne kazni, zdaj pa grede kazni zaradi prestopkov ponarejevanja denarja v leta, ker je apelacijsko sodišče mnenja in stoji na stališču, da ponarejevalci iščejo svojih žrtev predvsem le med malimi ljudmi, med tem ko nimajo pristopa k bogatim poslovnim ljudem, ki imajo dnevno opravka z denarjem.

Bilo je letos 24. aprila v Sinji gorici pri Vrhniki, ko sta se domenila brata Ivan

in Anton Podobnik, da bosta začela ponarejevati 50 dinarske kovance. V ta namen sta si napravila primeren model iz cimenta in mavca in sta nato iz zmesi cinka in svinca vili 10 komadov po 50 Din. Dne 2. maja je odšel Ivan Podobnik v Rovte pri Logatcu in je tam v neki gostilni naročil dve šilci žganja ter plačal s ponarejenim 50 dinarskim kovancem. Svojo srečo je poskušal še na dveh krajih, imel pa je smolo. Ljudje so bili oprezní in tako je prišla vsa zadeva na dan.

V torek sta se zaradi ponarejanja zagovarjala pred malim senatom. Oba sta priznala ponarejanje, zagovarjala pa sta se, da sta bila v veliki gmotni stiski, brez posla in da bi rada kupila kravo. Obsojena sta bila zaradi ponarejanja, in sicer 23 letni Ivan Podobnik na 3 in pol leto robije in 240 Din globe, oziroma na štiri dni zapora, ker je poskušal tudi kovance razpečavati, njegov brat Anton pa na 2 in pol leti robije ter 120 Din globe ali dva dni zapora.

Prerokuje, da bo leto 1948. usodno za ves svet

70 letni prerok iz Hercegovine

70 letni stari Drago Spasić iz Zubaca pri Trebinju živi svetniško in puščajniško življenje kakor srednjeveški mistiki in samotarji. Že 28 let živi v samotni ter se postí in moli. Ves je že oslabil in tehtal le 40 kg. Prebiva v mali hišici, ki je oddaljena 15 kilometrov od človeških bivališč. Zanimivo pa je to, da ima mnogo učencev in sledbenikov, ki ga spoštujejo in časte kakor svetnika. Imenujejo ga preroka in čudodelnika, duhovnega učitelja in živega svetnika na zemlji, ki ga je poslala božja previdnost, da pomaga in spreobrne grešni svet. V Mostaru ga nazivljejo »prerok Drago«.

Rodil se je pred 70 leti v okolici Trebinja. Njegov oče je bil vojvoda v vstaji Luke Vučkovića. V mlajših letih je bil trgovec. Leta 1912. se je naselil v Mostaru in je živel 17 let skromno od svojih prihrankov. Že tedaj se je zbralo okoli njega precej občudovalcev in pripadnikov, leta 1925. je napisal brošuro o božji besedi stoletja, v kateri roti vse ljudi, naj molijo in naj se kesajo svojih grehov. Stalno prerokuje, da bo leto 1948. usodno za ves svet. Njegovi pripadniki, ki jih je na tisoče po vsej Hercegovini, trdno verujejo, da se bo tega leta zgodilo nekaj strašnega.

Zaključek na Trgovski nadaljevalni šoli v Celju

Celje, 10. julija.

Ob navzočnosti proforskega zbora in zastopnikov tukajšnjega združenja trgovcev za mesto Celje je bila v nedeljo, dne 7. julija 1935 ob 10. uri zaključna slovesnost na šoli.

Ko so bili zbrani učenci in učenke, je upravitelj šole g. direktor Marincšek v prisrčnem nagovoru pozdravil navzoče trgovce, učiteljski zbor in vse vajece in vajecke. V lepem govoru je podčrtal važnost trgovskega stanu in spodbujal navzočo mladino, da bi se z vsemi močmi oprijela bodočega poklica. Nato je povzel besedo g. Fazarinc, ki je v imenu združenja trgovcev

50% POPUSTA NA ŽELEZNICAH
OD 1.-15. AVGUSTA 19353.-11.
AVGUSTA
1935PLAVALNE-
SKAKALNE
TEKME ZA
PRVENSTVO
JUGOSLAVIJE

MARIBORSKI TEDEN

posebno pozdravil učiteljski zbor in se mu zahvalil za ves trud, ki ga je imel v teku šolskega leta z učenci. Ožigosal je brezbriznost učencev, ki bi mogli imeti pod vodstvom tako dobrega učiteljskega zbora boljše uspehe, kakor so bili v tekočem šolskem letu. Uspeh namreč je tako porazen, da ne more dovolj grajati malomarnosti učencev. Kajti padlo je od 35 vajecev in vajeck v I. razredu 10 vajecev, dočim ima eden ponavljalni izpit. Od 33 vajecev in vajeck v II. razredu jih je padlo 13, popravljalni izpit pa imajo 4 vajecki in vajecke. Uspeh v III. razredu je razmeroma boljši, ker od 11. vajecev in vajeck ni nobeden padel, pač pa imajo trije popravljalni izpit. Nato je prišla razdelitev nagrad najboljšim učencem, ki jih je združenje trgovcev za mesto Celje na svoji skupščini dovolilo. Prvo nagrado po Din 200— prejmejo Založnik Vladimir iz I. razreda, Pevec Neža iz II. razreda in Mayer Franc iz III. razreda. Drugo nagrado po Din 100— dobijo Javornik Marija iz I., Pečnik Franc iz II. in Pleterška Ana iz III. razreda. Tretjo nagrado po Din 50 dobi Pečnik Stanislav iz I., drugi dve nagradi v tem znesku pa se ne razdelite, ker učiteljski zbor nikogar ni mogel predlagati vsled slabih uspehov. V imenu mladine se je zahvalil absolvent III. razreda Mayer Franc učiteljskemu zboru za trud, ki so ga imeli in pa trgovcem za izkazano naklonjenost.

Za poskušen vlom eno leto robije

Ljubljana, 10. julija.

Polde Debeljak iz Zgornjih Bitenj je nepopoljšljiv tat. Letos 3. julija je prenočeval v Zabnici pri posestniku Jugoviču. Ko so bili vsi domači z doma podnevi pri delu, se je splazil na skrivaj v spalno sobo, kjer spe domači. Prebrskal je vse predale, kjer je mislil, da bo kaj plena, vendar pa se mu njegova namera ni posrečila. Domačih eden se je slučajno vrnil domov in nepoštegenega uzmoviča zasačil, ravno ko jo je hotel popihati. Zaradi poskušene vloma je bil obsojen na eno leto robije, ker je bil že prej večkrat kaznovan.

Ruše

Sokolsko društvo Ruše ima v nedeljo dne 14. t. m. svoj vsakoletni telovadni nastop. Vsi oddelki se pridno pripravljajo, da bo nastop na čim dostojnejši višini. Zavedajo se, da je edino telovadba hrblenica Sokolstva, je društvo v tem letu opremilo telovadišče, oziroma telovadnico z vsem potrebnim telovadnim orodjem. Društvo je tudi uspelo v tem letu sanirati Sokolski dom, tako da je društvo ob 15-letnici svojega obstoja poslalo lastnik doma, kateri je bil doslej last »Društva Sok. dom«. Glede na ta dosežen uspeh se bo po nastopu vršilo veliko narodno slavlje. Bratski vabimo založni Šokoli vsa okoliška bratska društva, da v nedeljo pohitijo v staro-davno Ruše.

Dnevni dogodki

× **Poverjenike Kmetijske Matice opozarjamo**, da je rok za vrnitev nabiranih pol za tekoče leto že potekel. Prosimo jih, da z nabiranjem naročnikov Kmetijske Matice pohlitijo in nam nabiralne pole ter nabrano članarino čimprej dopošljijo. — Uprava Kmetijske Matice.

× **29. številka »Našega vala«**, ki je pravkar izšla, prinaša zanimive in aktualne članke s številnimi slikami. — Spor med Abesinijo in Italijo je vstvaril napeto ozračje. Radi tega bo vsakogar zanimalo filmsko poročilo Ufinega poročevalca »Po Abesiniji«. — Prav tako je zanimiv začetek daljšega tehničnega članka, ki razpravlja o važnem problemu današnjih dni pod naslovom »Gledanje v daljavo«. — V literarnem delu revije je objavljena kratka humoreska Vinka Bitenca »Poglavje o ljubezni«, obenem pa prinaša ta številka tudi začetek obsežne novele Rudolfa Kresala »Razbojnik Celestin«. Stalna tehnična in modna rubrika dopolnjujeta pestro vsebino te naše revije. — Vsi, ki se zanimajo za radio, gledališče, film, sport in modo, pišite na upravo, da Vam pošljemo brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko. Naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

× **»Službeni list«** prinaša v svojem 55. kosu z dne 10. t. m. ukaz o sklicanju čenata, ukaz o sklicanju Narodne skupščine, znižanje obrestne mere za hranilne vloge pri Drž. Hipotekarni banki, odredbo in pojasnila glede tečaja 7% stabilizacijskega posojila v zlatu iz leta 1931, popravek v pravilniku za izvrševanje javnih del, pristop Južnoafriške unije k bernski konvenciji za zaščito literarnih in umetniških del, pristop Belgije in Španije za pas v Maroku in za španske kolonije k isti konvenciji, objave Banske uprave o pobiranju občinskih davščin v občinah Juršinci, Kranjska gora, Mokronog, Poljšnik, izpremembe v stališču državnih in banovinskih uslužbencev za področje Dravske banovine ter razne objave iz »Službenih novic«. V »Prilogi« sta dva vpisa v trgovinski register in en izbris, več izprememb v trgovinskem in združnem registru, razpis pragmatičnega mesta občinskega delovodje pripravnika v občini Jurkloster in Sv. Urban pri Ptuj in razpis pragmatičnega mesta referenta za vojaške zadeve in enega zvanega mesta v občini Pobrežje srez Maribor. Razpisana je služba šefa ginekološkega in porodniškega oddelka, odnosno primarija v banovinski bolnici v Celju in služba zdravnika združene zdravstvene občine v Črnomlju.

Lepota in toplina — **LUTZ**
× **Proslava v Orožnovi koči** na Črni Prsti bo v nedeljo 14. t. m. Ta postojanka stoji že 10 let. Planinci se bodo v velikem številu spomnili tega jubileja. V nedeljo ob 11. uri se bere pred kočo maša, nato slavnostni govor ter ljudska zabava s petjem in godbo. Prva skupina se odpelje v soboto opoldne. Udeleženci te skupine naj se o pravem času javijo v društveni pisarni SPD, kjer dobijo tudi ostali vse potrebne informacije.

× **Godbeno društvo St. Jurij pri Grosupljem** priredi dne 14. julija 1935 na Pijavi gorici pri gospej Hočevarjevi (gostilna pri Čotu) svojo prireditev. Na sporedu se bodo izvajale koncertne in plesne skladbe. Gostje vabljeni v obilnem številu. Vstop prost.

× **Ukraden rokopis**. Zagrebški književnik August Horvat je bil pred dnevi žrtve tat, ki mu je v kopalnici izmaknil rokopis, in sicer studije o ljubozni in njenem odnosu do demokratizma in individualne svobode. Okradeni pisatelj je izjavil, da bi potreboval najmanj leto dni, da bi napisal na novo celo studijo in da je zaradi tega oškodovan za 15.000 Din. Policija je sicer tat, nekoga Juraja Hajšana, prijela, vendar rokopisa pri njem ni našla, ker ga je tat imel za navaden popisan papir, katerega se je takoj odkril.

× **Česnja drugi v cvetu**. Že pred dvema mesecema je vrtnar Sudec v Sisku obral svojo pitano česnjo na vrtu in česnje dobro prodal. Pred dnevi pa je začuden opazil, da je obrana česnja na novo vzevela.

× **Utonil je pred očetovimi očmi**. Kmet Franjo Markovič iz Preloščice pri Sisku se je pred dnevi kopal na Savi s svojim 5 letnim sinom Mijom. Fantek je nenadoma zašel v kotlino in začel klicati na pomoč. Ker oče ni znal plavati, je Sava njegovega sina odnesla.

× **Drznost plačana z življenjem**. Pastir Stjepan Gotan iz Repušice je bil s kravami na Savi. Ko so krave začele plavati proti desnemu bregu reke, se je 15 letni pastir prijel za rep ene izmed krav ter je hotel na ta način preplavati Savo. Sredi reke ga je pa najbrž prijel krč, izpusil je rep in valovi so ga zagnili.

× **Novi dekani na zagrebški univerzi**. Za prihodnje šolsko leto so bili izvoljeni za nove dekane na filozofski fakulteti dr. Babić Krsto, na pravni fakulteti dr. Rastvočan Pavel, na teološki fakulteti dr. Bakšić Stjepan, na medicinski fakulteti dr. Popović Laza, na veterinarski dr. Bosnić Lovro, na tehnični prof. Božićević Juraj, na šumarski pa dr. Gračanin Mihovil.

× **Arheolog v Sisku**. Znani arheolog dr. Gerhard Bersu se je mudil le dni z ravnanjem zagrebškega arheološkega muzeja dr. Hofflerjem v Sisku. Ogledal si je v Sisku shranjene arheološke najdbe, ki so, kakor je izjavil dr. Bersu, ki je profesor v Mainzu, neprecenljive vrednosti za arheologijo.

× **Rumunski učenjak v Zagrebu**. Te dni je dopotoval v Zagreb rumunski slavist in dober poznavalec hrvaške in srbske književnosti dr. Anton Balota, ki je napisal več monografij iz primerjalne slovanske filologije. Prevedel je tudi nekatera dela Ive Vojnovca in Borislava Stankovića.

× **Nacionalna ura**. Profesor Mile Pavlovič predava o stoltnici topičerske cerkve. Prenos iz Beograda.

× **Se nekaž o zavijačkah**. Včeraj smo o njih objavili opazkanja, kako celo šole pomagajo kviriti naše narodne noše in smo zato objavili tudi sliko takih zavijač, kakršnih bi ne smeli nositi nikjer, zlasti pa ne izdelovati in celo pripočati. Ker nam je pa spet ponagajal tiskarski

škrat ter izpusil opozorilo pod sliko, da take zavijačke, kakršne so na sliki, ne sme pokriti nobena naša mladenka, zato na to sliko še posebej opozarjamo. Sploh pri nas ne bo šlo drugače, da bomo morali dobiti zakon za zaščito narodne noše.

× **G. Vekoslav Janko**, član ljubljanske opere in režiser letnega gledališča Sokolskega društva Ruše je dospel zopet na počitnice v svoj rojstni kraj. V doglednem času bo začel z ruškimi diletanti pripravljati Vombegarjevo veseloigro »Voda«, katero je vpriporilev na prostem priredil avtor sam. Vpriporilev bo predvidoma 11. avgusta.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA:

Četrtek, 11. julija. Katoličani: Pij L., papež. Pravoslavni: 28. junija: Vidov dan.

DEŽURNE LEKARNE:

Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

Jezdni odsek Sokola Ljubljana III. vabi vse člane na obvezen širši sestanek, ki bo v soboto dne 13. t. m. ob 20. uri v tajništvu Sokola Ljubljana III. Bodite točni!

* Za mestni muzej je podaril g. Anton Danilo dve sliki svojodobnega »Malega gledališča«, ki je delovalo pod vodstvom g. Danila.

* Izročitev diplome častnega meščanstva g. Josipu Turku. V četrtek 11. julija ob 17. uri bo izročil predsednik mestne občine ljubljanske

Δ **Sejem za živino**. Na torkov sejem za živino je bilo prignanih 479 krav, 117 volov, 35 telet, 22 konjev in 16 bikov, skupno 669 komadov. Prodanih je bilo 304 komade. Cene so bile naslednje: debeli voli kg žive teže Din 3-25 do 3-75, poldebili voli 2 do 2-50, plemenski voli 2-50 do 3-25, biki za klanje 2 do 3, klavne krave 2-25 do 3-50, plemenske krave 1-50 do 2, krave za klobasenje 1 do 1-25, molzne krave 2 do 2-50, breje krave 2 do 2-50, mlada živina 2-50 do 3-75, teleta 3 do 4. — Cene mesu: volovsko 8 do 10 (6 do 8), meso bikov, krav in telet 4 do 6, svinjsko sveže meso 8 do 14 Din za kilogram.

Δ **Želja po samostojnosti**. V občini Sv. Peter pri Mariboru se je pojavila želja, da bi se župnija Sv. Peter odcepila od občine Košaki, kamor je sedaj priključena.

Celje

Delo pri Sušnici. Čujemo, da proti nevarnosti, da se ustavi regulacijskega dela pri Sušnici. Občina nima sredstev, da bi z delom nadaljevala, oblast pa tudi ni dala obljubljenih vsot. Bednostnemu fondu občine Celje okolica bi bilo treba posvetiti mnogo pozornosti, ker je to v pravem smislu besede delavski kraj. Tako bo pa kakih 150 ljudi brez posla in vsi bodo v novo breme občine.

■ **Otroci na Pohorju**. Občina Celje okolica pošlje danes osem otrok na počitnice k Svetemu Martinu na Pohorju. Otroci, sami dečki, ostanejo tam 28 dni. To je prvič, da grejo letos otroci iz te občine na sveži pohorski zrak. Obžalovati je, da je nadzorna oblast znižala to postavko in proračunu, ko je v celjski okolici toliko revnih in posebne nege potrebnih otrok.

Litopon

„Titanik“

Cinkovo belilo

„Briljant“

g. dr. Vladimir Ravnihar — pred sejo mestnega sveta — diploma častnega meščanstva mesta Ljubljane članu mestnega sveta g. Josipu Turku, zaslužnemu gasilskemu, sokolskemu in občinskemu delavcu.

* **Oproščen**. Dunajski trgovski potnik Oton Lov je potoval po Jugoslaviji. Prodajal je z uspehom razne razglednice. Bil pa je aretiran in pred malim senatom se je moral zagovarjati zaradi vohunstva, ker je s svojim fotografskim aparatom posnel vojaške objekte. Zaradi pomankanja dokazov pa je bil oproščen.

* **V spomin na 15 letnico požiga »Narodnega doma«** v Trstu priredi društvo »Tabore« danes ob 20. uri v kenični predavalnici realke komemorativni večer, na katerega vabljeno vabi vse nacionalne organizacije. Predaval bo akademik g. Mirko Obad. — Odbor.

* **Na banovinski podkovski šoli** v Ljubljani so delovne in uradne ure od 15. julija do 31. avgusta 1935 od 7.30 do 14. ure. — Uprava podkovske šole.

Maribor

Δ **Nočna lekarniška služba**. V četrtek imata nočno lekarniško službo Savostova lekarna na Kralja Petra trgu in Minašikova lekarna na Glavnem trgu.

Δ **Sestanek zastopnikov naše industrije**. Včeraj popoldne se je na razstavišču Mariborskega tedna vršil sestanek zastopnikov uprave M. T. in mariborske industrije zaradi razdelitve prostorov za letošnjo veliko industrijsko razstavo, ki bo prav značilen pečat letošnjega IV. Mariborskega tedna. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se bodo razstave udeležile vse industrijske panoge v Mariboru.

Δ **Maša zadušnica za padle koroške Slovence pri Sv. Urbanu**. Pevsko društvo »Poštni rog« in »Klub koroških Slovencev« se udeležita pri lepem vremenu maše zadušnice za padle koroške Slovence, ki bo v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri pri Sv. Urbanu. Zbirališče od 6. do 10. ure na Glavnem trgu in na križišču Koroške in Vrbanove ulice (pred gostilno Košič). Obe društvi vabita svoje člane in prijatelje ter ljubitelje Koroške sploh, da se maše zadušnice udeležijo v čim večjem številu.

Δ **Nabori**. Dne 24. do vključno 27. julija 1935 se vršijo za v Maribor pristojne vojaške obvezance, roj. leta 1908. do vključno 1915, nabori v Gabrinovi dvorani, Gregorčičeva ul. 29, vsakokrat s pričetkom ob 7. uri zjutraj. Na pozivih, ki se te dni dostavljajo nabornikom, je natančno navedeno, katerega dne in s katerimi dokumenti naj se pozvati javijo rekrutni komisiji, da zadoste naborni dolžnosti.

ELEKTRO-tehnično podjetje ILIČ VLADISLAV, MARIBOR

Meljska cesta 2
se priporoča cenj. tvežkam in privatnikom za instalacijo elektrotehn. naprav. Prodajam vse v to stroko spadajoče predmete

Δ **Vlom v Rogaški Slatini** še vedno ni pojasnjen. Blagajnik G. je bil aretiran in predan v celjske zapore. O ukradenih 65 tisočakah pa še danes ni sledu. Uprava je bila sicer za vlom zavarovana, vendar se zavarovalnica brani izplačati odškodnino, ker je mnenja, da ni bil izvršen vlom, temveč navadna tatvina.

Δ **Spomenik Maistru** v St. Ilju. Za postavitev spomenika generalu Maistru v St. Ilju, se je sestavil odbor, ki mu načeluje zdravnik dr. Bačar. Spomenik bo stal pred Slovenskim domom, izvršitev pa je poverjena kiparju Pirnatu iz Ljubljane. Slavnostno odkritje spomenika bo spomladi prihodnjega leta

Škofja vas

Δ **Društvo kmetijskih fantov in deklet v Škofji vasi** priredi v nedeljo 14. julija tekmo žanjic, in to v Arclinu, okolica Vojnik. Istočasno prirede fantje kolesarsko tekmo s startom gostilna M. Vrečko, Arclin. Po obeh tekmah bo prosta zabava v vseh vrtnih prostorih gostilne M. Vrečko v Arclinu. Igrala bo priljubljena godba na pihala. Vse prijatelje kmetijske mladine vabimo.

Samomor brezposelnega delavca

Maribor, 10. julija.

V Trstenjakovi ulici 5 se je preteklo noč obesil na podstrešju 55letni brezposelni delavec Jože Smigoc.

Bil je že dalje časa brez dela in je zabredel v dolgove, kar mu je življenje tako zagrenilo, da je šel prostovoljno v smrt. Smigoc je že večkrat prej skušal skočiti v vodo, a so mu namerno vedno preprečili.

Zanimanje za slovenska letovišča

Maribor, 10. julija.

Tujsko prometna zveza v Mariboru je dobila od »Saveza za unapredjenje turizma v Sušaku« poročilo, da vlada tam med vračajočimi se inozemskimi turisti in domačini velik interes za slovenska letovišča.

Savez prosi, naj pošljejo vsa letovišča in kopalnišča prospekte naravnost Savezu na Sušaku, ker so vse zaloge že pošle. Obenem priporoča Savez vsem letoviškim krajem, naj inserirajo v sušaškem »Primorskem Lloyd« ki je na Jadrano zelo razširjen.

Vinska razstava s pokušnjo na Mariborskem tednu

Maribor, 10. julija.

Kakor smo že poročali, se bo vršila v okviru letošnjega IV. Mariborskega tedna v času od 3. — 11. avgusta velika vinska razstava s pokušnjo štajerskih vin. Visoka stopnja našega vinogradništva in izredna kakovost štajerskih vin se bo najdostojneje predstavila obiskovalcem MT baš v obliki vinske razstave, združene s pokušnjo, kar je nesporno velike važnosti. Rok za prijavo udeležbe na vinski razstavi poteče 12. t. m. Prireditvev na letos zelo zanimiva in pestra, ker se naši vinogradniki zelo pridno prijavljajo. Gotovo pa je, da se bo do poteka določenega roka, število udeležencev na vinski razstavi s pokušnjo še zelo povečalo. Povdarjamo, da so zaželjena vina vseh naših vinskih posestev bivše štajerske oz. severnega dela Dravske banovine, ker le tedaj bo razstava res popolna, če bodo na njej zastopana vsa naša vina.

Da bo vinska razstava s pokušnjo res v vsakem pogledu dobro uspeła, nam je sigurno jamstvo dejstvo, da se bo vinska pokušnja in razstava vršila pod strokovnim vodstvom g. prof. Frana Vojsk, vinskega strokovnjaka banovinske vinarske šole v Mariboru. Pripominjamo, da je letos za pokušnjo na razpolago velika telovadnica in obširno dvorišče, in so tako razstavni prostori zelo povečani. V interesu vseh razstavljalcev vin na letošnjem IV. Mariborskem tednu je, da se zaradi sestave kataloga čimprej prijavijo.

Beograjski turnir

Rezultati po 3. kolu

	dr. Trifunović	dr. Drezga	dr. Kalabar	König	Schreiber	Kostić	Petrović	Avirović	Bröder	Astaloš	Vuković	Tomović	Filipović	Pirc	Tot	Nedeljković
dr. Trifunović	1/2	1														1
dr. Drezga	1/2															1/2
dr. Kalabar	0													0	1/2	
König												1	0	1		
Schreiber												1	1/2	1/2		
Kostić												1	?	1		
Petrović												0	1	0		
Avirović												0	1/2	0		
Bröder												1		1/2		0
Astaloš												1	1/2	1/2		
Vuković												0	0	1		
Tomović												0	?	1		
Filipović												0	1/2	0		
Pirc												1	1	1/2		
Tot												1/2	1/2	0		
Nedeljković	0	1										1				

Beograd, 10. julija. b. Danes se je nadaljevalo 4. kolo šahovskega turnirja za šampionat Jugoslavije. Na današnjem kolu so se pomerili favoriti Vasja Pirc in g. Kostić. Igrali se prisostvovala izredno veliko število šahistov in tudi predsednik Narodne skupščine Stefan Čirić. Veliko zanimanje je vladalo tudi za partijo Nedeljkovića. V igri med Pircem in Kostićem je bil dosežen re-

mis. Kalabarić je premagal Bröderja, igra med Nedeljkovićem in Astalošem je bila prekinjena. Drezga je bil v boljši poziciji napram Kalabarju, König ima napram Trifunoviću enega kmeta več. Dosedaj vodi na turnirju Vasja Pirc, ki ima tri točke. Med tem, ko ima Kostić 2 in pol in eno nedokončano partijo.

Po nekdanji špitalski in sedanji Stritarjevi ulici v Ljubljani

(Nadaljevanje.)

Tik stare Permetove hiše je bila velika hiša prav do Cankarjevega nabrežja, kjer je sedanji »Filipov dvorec«, last Mestne hranilnice. Nastal je iz dveh hiš, obe je pa združil Jernej Čebul, lastnik prve velike trgovice za svilo v Ljubljani. Od leta 1803 je bila v njej velika kavarna, ki je soglasno prav do Cankarjevega nabrežja. Leta 1837 so hišo kupili Schreyerji, trgovci z manufakturo in galanterijo. Tudi specerija Šupančič & Kukh in podružnica trgovca Schmitta, nadalje Orešek ter škofjeloški tovarnar suknar Krenner in tamošnji trgovec Kocelli so bili tu. Za njim še Wölfling-Pleterski, Rozalija Podkrajski, končno so bili pa lastniki Tornago, Slavenska banka in sedanja Mestna hranilnica. V I. nadstropju je bila kavarna »Valvasor«, kjer so se shajali dr. Janez Bleiweis, dr. Elbin Costa, Luka Svetec, dr. Lovro Toman itd. Leta 1870. je v tej kavarni prvič zagorela plinska luč v Ljubljani. Kavarna »Valvasor« se je preselila na Marijin trg in pozneje po Prešernovem spomeniku dobila svoje sedanje ime kavarna »Prešeren«. Poslopje se imenuje Filipov dvorec po Filipu Schreyerju, ki je sedanjo hišo sezidal po potresu. A še tretjo staro hišo je zasedel Filipov dvorec, namreč Dežmanovo hišo, ki je stala na oglu pri mostu in se je nekdanj dotikala mogočnih »špitalskih vrat«. Imena Alič, Porenta in Langerholz pričajo, da so bili lastniki domači ljudje. Langerholcovo vodo je vzel za ženo Janez Dežman, ki je imel že slovensko zavednega nečaka Miho Dežmana. Ta je leta 1832. sezidal novo trinadstropno hišo in nad svojo trgovino napisal v slovenskem jeziku: »Bog blagoslovi naše delo!« Založil je pa tudi Metelkovo slovensko slovnico. Pri njem je bil trgovski sodnik Franc Ks. Souvan, ki je postal tudi njegov tihi družabnik, po smrti Dežmana leta 1835. pa njegov naslednik. Tako je tudi trdila Fr. Ks. Souvan stara že 100 let in se je šele l. 1840. preselila na Mestni trg. Po Dežmanu so hišo podedovali njegovi idrijski sorodniki, med njimi tudi muzejski kustos in ljubljanski nemškutarski župan Karel Dežman, ki je hišo prodal trgovcu Bernbacherju. Za tem je tu trgoval Pirker, ki je s Srbom Vasom Petričičem ustanovil trgovino na Mestnem trgu. Od Pirkerja je kupil hišo Dunajčan Friderik Soss, ki je bil poročen s Kamničanko Ano Sinkovec, trgovko z modnimi potrebščinami na Mestnem trgu. Velika Sossova trgovina se je šele po potresu preselila na Mestni trg.

Meščanskemu špitalu sta bili v špitalski ulici prizidani dve, v Lingarjevi ulici pa tri manjše hiše. Prva je bila last peka Goloba, nato pa kirurga Panoša, kirurga Pallaufa, ter dveh kirurgov Materna, končno jo je pa po potresu mestna občina kupila od trgovca Webra in jo podrla za razširitev ulice. Z njo so podrli tudi Večeto hišo, kjer so bili manufakturi Gლობოchnik, Hauffen in trgovci s specerijo Rizzoli, končno pa trdka Sušnik in Weber. V sosedni hiši je bila do leta 1809. stara lekarna pri »Zlatem jelenu«, ki jo je Janez Schimmer tedaj prodal v Kranju rojenemu lekarnarju Mayerju Josipu. Lekarna je ostala v družini in je ohranila svoje ime tudi še na Marijinem trgu. Hišo so imeli tudi Vidici, Več in Jentl ter trgovci Franc Petrič, tudi onstran Lingarjeve ulice na oglu špitalske ulice je bila lekarniška hiša, ki jo je končno leta 1810. kupil že omenjeni Mojzes Heimann ter jo izpremenil v manufakturno trgovino in menjalnico. Heimannu so bili najbogatejši ljubljanski trgovci in so prispevali za gradbo železnice ogromno vsoto 270.000 goldinarjev. Leta 1855. so šli iz Ljubljane in prodali hišo Aleksandru Schneiderju, nato je pa prišla hiša v last Josipa Kordina, trgovca na Mestnem trgu. V tej hiši je pričel trgovino F. M. Schmidt in je imel skupno s Kordinom tudi menjalnico. Ko so hišo podrli, se je Schmidt preselil Pred škofijo.

Po ovinkih v Grčijo

Split se je odmakal, in gorovje Hvara je bilo vedno jasneje začrtano po modrini neba.

S palico in nahrbtnikom sem se napotil v njegovo notranjost, da spoznam tamošnje ljudi in krajino.

Komaj je solnce odskočilo od grebenov golih gor, je že žgalo, da se me je polajšala omotica. Apnenec je grizel in žrl čevlje, skoro za vsak korak je bilo treba odriniti nekaj kamnov, da je imela noga kam stopiti. Ne, to niso poti za človeške noge, tod morejo skakljati samo mule in mežli! Razžalostil sem se nad svojo nerodnostjo, dasi sem hodil z rekordno brzino — tako je bilo vsaj sklepali iz molčečega prikimovanja kamenito izoblikovanih glav otoških seljakov, ki so se pozibavali na hrbljih potrpežljivih oslov in mul.

Težko je povedati kaj zanimivega s te poti. Gre po samoti, ali ta samotja je pusta in nima človeku ničesar dati. Samo eno stvar doživiš tu: vso trpkost in trpljenje, da, vso nesmiselnost življenja. Ali je vredno tu živeti? Tisoč in tisoč kamnov mora znošiti na kup ta ubogi dalmatinski seljak, da si ogradi nekaj kilogramov rjave zemlje. In ko gradi varovalni zid, da mu veter ne raznese dragocene prsti, sije solnce navpično nanj in mu suši kri. In zakaj vse to? Da lahko strada!

V starih časih, ko je bilo v Ameriki več zlata kakor je v Dalmaciji zemlje, se je izselilo tja skoro pol Dalmacije. Zato srečate tu skoro na vsakih sto korakov, v vsaki vasi pa vsaj tri ali štiri porušene hiše. To so domovi onih izseljencev, ki se niso več vrnili, njih rodbine pa so brez gospodarja izumrle ali pa se razteple po svetu. Tu se v prazne hiše, ki je v njih skozi stoletja bival samo en rod, nihče več ne vseli, in tako razpadajo in trohne. Prav za prav razpade samo streha in stropovje, stene, ki so grajene iz jekleno trdega dalmatinskega kamna, so ostale do danes tako ohranjene, da bi jih ne bilo treba prav nič popravljati, če bi kdo hotel obnoviti hišo.

V hiši je bil tudi dežnikar Jakob Kobilea, nato pa manufakturi Ihl, dokler je nista kupila Lenassi in Gerkman. Sedanja Schmittova hiša na oglu špitalske ulice je naslednica stare hiše, ki so njen prostor skoraj ves porabili za razširjeno ulico. Njen lastnik je bil tudi ljubljanski župan Kuk, pozneje pa Lenart Vogou iz Zeleznikov, za Vogovi pa Vosou. Nekaj časa

O naši mladini

Razdvojenost sodobne mladine

Zamislimo se v ona leta, ki režejo globoke brazde v mladostnika ali pubertetnika. Vsi vzgojni činitelji: dom, šola in javno življenje gredo najčistejše mimo njega »kot da bi nič ne bilo.« Le prehitro pozabimo na to svojo, dasi mogoče ne tako viharo razdobje, ki je čisto usodno križpotje... Kam drži na desno cesta, kam drži na levo pot? Ali dobi mladina primeren odgovor, navodila, smer? V pretežnih primerih moremo reči, da je ta prepričana sama sebi, blodi in zablodi.

Tem letom bi morali posvečati večjo pozornost, ne mogoče le radi primerov obupa nad življenjem, pač pa tudi radi onih, ki se mogoče temu izognejo za ostrino noža in tudi onih, ki ne zablodijo v jačje duševne viharje.

Nedvomno je res, da ni današnja mladina po svojem moralnem bistvu nič slabša od one preteklosti. Zato bi mogli skoro trditi, da so pojavi obupanja posledice vzrokov izven našega območja ali v celokupnosti življenja.

Neizpodbitno je dejstvo, da nove generacije rano zore. V tem pogledu bi nam mogla govoriti statistika okolja, ki se v njem otrok razvija. Prepričati bi se mogli, da kleše barometer sodobnega, po svojem ritmu in tempu res novega življenja, v otrokovo (mladostnikovo) dušo dokaj neizbrisnih negativnih znakov. Kriminalistika ameriških vele mest mora posvečati precej mesta mladini. »Njujork nima otrok v našem smislu in zdi se mi, da je v deči in odraslih ista dozorelost,« piše neki ameriški Slovence svojemu bratu.

Psihološki svet takega otroka je kot mavrična pena, ki pusti v njem neprijetno ali bolesto razočaranje. Ni to nič čudnega, ker to filmsko trenje zajema tudi odraslega, duševno že ustaljenega in izobličena človeka; tudi ta mu bolj ali manj podlega z vsem svojim čutnim in psihičnim aparatom. Svetovna vojna je bila en sam film največje tragedije in še danes živimo v njegovih napetih posledicah. Iz tega razrušenega duševnega stanja klije nova rast. Sicer pa ne smemo pozabiti dejstva, da je pravkar na pozorišču pubertete mladina iz dobe spočetja 1914—1918.

Na to mehko, zrahljano in najčistejšo do skrajnosti senzitivno mlado rast, protivno vsem obstoječemu, vplivajo nove dogme, nov svetovni nazor s svojo izumetničeno filozofsko bazo, ki vleče mladino v analitično motrenje življenja. Med stebri usodnih izumov — individualizem,

so jo imeli Weidlich, nato pa Pavlin in končno Klauer, dokler jo ni mestna občina podrli zaradi regulacije. Sedanja nova hiša je sezidal Ivan Grobelnik, nato jo je pa imela Ljubljanska kreditna banka in tudi trgovci Emerik Mayer, ki jo je prodal Prometni banki, od nje jo je pa kupil sedanji lastnik Oskar Schmitt.

kapitalizem, materializem... — se že v kali izsuši vsako harmonično motrenje sveta in življenja in namesto da bi se v mladi rasti rodil trenutek, ko spoznavne moči zore, ne da bi se zgubile v mikroskopičnost; namesto da bi obšlo mlado bitje vse življenjsko stopnišče in se obrnilo k soncu; namesto trenutka zdravja in moči se pojavi — onemoglost. Ne čuti sonca, luči, resnice, nima idealov. A prav tako ni mladina pogreznjena v materializem. Stoji med enim in drugim — v dvomih, kar je zanjo največje gorje.

In svet se čudi, če se primeri mladih obupancev rekrutirajo iz socialno boljših edinic. Če pa pogledamo malo bolje v ta svet in se uverimo, da so tukaj le navidezni pogoji za skladen razvoj otroka (mladostnika), nas ta pojav ne more presenetiti. Današnja »boljša« socialna stopnja in vzgoja (moralna) stla si v obratnem sorazmerju.

V siromašnem otroku, ki n. pr. prodaja smolnike, se razvija življenjske činenice: odpornost, vztrajnost, odpoved, skromnost, zadovoljstvo i. dr. V delu, ki je prvi kovar težnje po življenju, gre otrok mimo razdiralnih predstav in vtisov. Ziveti hoče.

Meščanski otrok nosi pečat socialnega nivoja, in to najčistejšo za najvišjo ceno ter živi med stenami, ki edine govore bridko resnico. Vidi, sliši, čuti. Kako učinkuje to na njegovo duševnost?

Niti pod hišnim, niti pod šolskim krovom ne dobi opore, razumevanja, bodrilne besede. Najvišje razviti organski svet okrog njega je top, on pa živi in polzi navzdol. Dom in šola tožita, on pritajeno toži, ker ga svet ne razume.

Prva stopnja vsakega poedince in naroda je perijoda nezvestne moči. Otroci kriče in razbijajo, kakor hitro morejo izraziti svoje želje, postanejo dostojni. Jezik je najdražji ventil, najboljši vulkan. Isto potrebo — seveda z višjega stališča — srečamo tudi pri vzgoji mladostnikov. »Nikogar nisem srečal, ki bi me razumel,« slišimo čisto ložbe. In mladina vzdihne in joče. pesnikuje in išče samoto, ker ne more svojih čustev jasno izraziti. To stanje poneha, kakor hitro srečajo nekoga, ki se mu more izpovedati. Ko je vzpostavljena posrednost, postane mladina porabna in napredek gre v javnost, ročnost in v resnico svojih moči.

To naj bi upoštevala dom in šola.

— o — n.

Pokopališče sv. Krištof — mestna last

Ljubljana, 10. julija.

Na eni prihodnjih sej občinskega sveta bodo mestni očetje dali še svojo zadnjo besedo in dolgotrajno vprašanje opuščene pokopališča pri sv. Krištofu bo končno rešeno. Kakor smo že pisali, je med sedanjim lastnikom pokopališčim skladom in mestno občino ljubljansko prišlo do dogovora, da pokopališki sklad za 33.000 m² dobi od mestne občine zemljišče med artiljerijsko vojašnico in mestnimi hišami, ki je veliko okoli 6000 m². Na tem svetu bo pokopališki sklad lahko delal in zidal, kar bo hotel, mestna občina bo pa na svojem opuščnem pokopališču zelo omejena, ker se je zavezala, da ne bo postavila nikakih stavb, kakor n. pr. stanovanjskih hiš itd.

Na veličastni Plečnikov Hram slave seveda ob sedanjih časih ne moremo misliti in tudi ne, da bi že letos pričeli z urejanjem častnega pokopališča ali svetlega gaja. Denarja ni! Za le-

liko vode, ko je je kanila nekaj kapljice vanj. Da ta stvar zelo osvežuje, je rekla med natakajem. Ko sva se zahvalila, je zaklicala neko moško ime, ki se je kmalu spremenilo v meso in kri ter prišlo na spregled v podobi majhnega, pravkar obritega petindesetletnega moža. Ženska mu ukaže, naj gre v »dušane«, če bova kaj potrebovala, in naju pošlje z njim. V trgovini, ki je nje zaloga obsegala štiri zavrtke cikorijske, nekaj makaronov, vrečo moke in dve petrolejski svetilki — tudi nekaj metel je viselo s stropa — nama je »trgovca« nalil čašo črnine, ki sva jo ob odhodu plačala dražje kakor bi jo v Sloveniji. Tuji so namreč tukaj redka prikazen...

Kmalu naju je zavohala vaska otročad in se zbrala okoli naju. Tudi nekaj odraslih je prišlo — samo žensk, ki so nama na dolgo razlagale pot naprej. Nagovarjale so naju, naj si najameva »živo«, ki bi nama nosilo težko breme, s čimer so mislile »tovara«, kakor imenuje dalmatinsko ljudstvo tisto posebejleno potrpežljivost, ki ji pravimo mi čisto prozaično »osele«.

Vas, ki se je zdelo, da prevajajo v nji samo ženske — zakaj »trgovca« je bil menda edini možki, ki ga je bilo videti — ima krasno, dvonadstropno šolo, toda brez učitelja. Le-ta prihaja semkaj dvakrat na teden iz Jelse, in sicer se pripelje z jadralno, kakor so bili povedali otroci. — Vsekakor romantično: voziti se z jadralnico na poučevanje! —

Nato spet nekaj ur hoda po krajini, ki je v Dalmaciji povsod enaka: neurejena in nepregledna, z majhnimi, ograjenimi vinogradi, razmetanimi med oljkami, figami in raznim neznanim drevjem. Vmes kamenje in brinje in stranske steze.

V Gdinju nama je postreglo mlado dekle s kozjim mlekom, ki ga je namolžla v kozarce vprico naju. Ker Gdinj nima dobre vode, sva odšla iz kraja s steklenico vina, ki pa je bila žal prekmalu prazna. Da bi si lahko vsak hip postregel s tekočino, sem jo nosil kar v rokah in srkal gredoč iz nje.

Jezno solnce je strahovito žgalo, in polagoma je legal v glavo svinee. Omotica je bila toliko,

tos bo mestna občina opuščeno njivo božjo za silo ogradila, saj je proti Robbovi ulici ves zid podrli, da lahko z vozom pelješ na pokopališče. Po 100 let stare ciprese so sekali in jih odvažali, enako so pa pokradli na pokopališču vse bronaste in druge okraske, ki so bili kolikaj vredni. Celo nagrobniki so izginili in se izgubili! Sedaj bo tega konec in kraj bo tudi zalegi v senci cipres in celo v praznih grobnicah, ker bo policija večkrat pregledala ta dosedanja azil razvrat in tatvine. Ohranili bomo vsaj nekaj lepih cipres in starih žalujk ter drugoga drevja in grmičja za bodoči svetli gaj. Ob enem pa bo posebna komisija pregledala vse spomenike, ki se jih izplača ohraniti zaradi zgodovinske in pa umetnostno-obrtne vrednosti. V tej komisiji bo zastopnik Pokopališkega sklada in zastopnik mestne občine ljubljanske, poleg teh dveh pa tudi drugi strokovnjaki z mojstrstvom Plečnikom na čelu. Strokovnjaki bodo presodili tudi, kje leže kosti takih znamenitih mož, ki nanje več ne spominjajo spomeniki, nadalje bo ta komisija prebrala in določila, katerih oseb kosti bo treba prenesti na častno pokopališče z novega pokopališča ali pa od drugod. Mestna občina bo kot nova lastnica v kratkem pozvala prebivalstvo, naj prenese v najkrajšem času ostanke svojcev na pokopališče k Sv. Križu, da ne bo pozneje pritožb, ko bo že prepozno.

Praden bo pa občinski svet razpravljal o tej zadevi, se nam zdi potrebno, da opozorimo, kako bi bilo lažje izvesti načrt častnega pokopališča. Ali ne bi bilo prav, če bi morda sestavili večji odbor iz zastopnikov najrazličnejših ustanov in korporacij ter tudi raznih stanov, ki bi pomagali s svojimi prispevki ter pričeli zbirati prispevke za končno ureditev tega vprašanja, kakršno smo jo dolžni svojim zaslužnim prednikom.

Gostovanje Josipa Gostiča v Zagrebu

Prvi lirski tenor ljubljanske opere g. Josip Gostič je v nedeljo gostoval v zagrebški operi. Pel je Wertherja. Kakor pričajo zagrebški listi, je g. Gostič zagrebški operni publiki že dobro znan in vedno dobrodošel gost. Vloga Wertherja je ena izmed najboljših Gostičevih vlog.

Zagrebska kritika poudarja, da je Gostič odpel svojo partijo z veliko muzikalnostjo. Njegov tenor je močan, pa vendar lirsko mehak. Melodijsko linijo prednaša mirno in naravno. Srednja glasovna lega mu najbolj prija. Piano ima fin in mehak, forte zadostno močan, čeprav ga včasih orkester oslabi. Ima tudi prepričljivo mimiko in prirodno igrjo, ki pa je včasih nekoliko nesvobodna. Tudi s svojo zunanostjo si Gostič osvaja gledališče.

Zaradi pozne sezone je bilo gledališče slabo obiskano. Zagrebška kritika k temu pripominja, da tudi zagrebški »gornji desetistišče« nima smisla in zanimanja niti za dobrega opernega gosta. Z gostovanjem kakšne »kulturtregerške skupine« pa bi bilo gledališče kljub vročini in pozni sezoni polno.

Samo neodvisen tisk je resničen izraz narodove volje in njegovega hotenja! Zato naročajte, širite, sodelujte in inserirajte v lastnem glasilu: »Glas naroda«!

da sem sproti pozabljal, kje sem, ali grem navzdol ali navgor, pozabljal, koliko je ura, čeprav sem sredi hitenja vsak hip pogledal nanjo. Vedeti in čutiti je bilo mogoče samo eno: da že ure in ure gaziijo razbolele noge samo kamenje, kamenje, kamenje...

Le misel na Grčijo je počasi, megleno polajšala skozi možgane, čisto rahlo, v medlih podobah — Grčija, solnčna, čeprav sem imel solnce krog sebe več ko preveč, polna plodnih sokov, čeprav se je vse krog mene cedilo in gosilo v plemenito zorenje, vsa bogata na iskrenem se vinu, čeprav se je po mojih žilah pretakalo menda že več alkohola ko krvi...

Toda bilo je treba hiteti. Nekaj dez drugo popoldansko uro odhaja parnik iz edinega pristanišča na južnem koncu Hvara — midva sva pa še nekeje globoko v notranjosti otoka, med samimi brbi, daleč od vseh sledov morja: kdo bi vedel, koliko je še poti pred nama. Parnik vozi tedensko samo enkrat, ker je južni del otoka manj obljuden in ni prometa, — če ga zamudiš, ti je za osem dni prerezana pot v svet!

Kako in kod je šla pot naprej, ne vem več, tudi krajev, če jih je bilo kaj, ni več v spominu.

Ko se je končno razprostrlo morje v globoki nižavi pod nama, se mi je vrnila zavest, in s podesetorjeno hitrostjo je ginilo kamenje pod nogami in ostajalo spet negibno na solncu. Mi sliši sem na kamenje: večno je izpostavljeno slepečemu žarenju in vročini — zdaj huškata preko njega dve migalajoči senci, odsevi dveh do smrti trudnih teles...

Na gladini pod nama se je pojavila črna pika, ki se ni niti ganila z mesta: bil je parnik, ki je z normalno hitrostjo vozil v pristan.

Noge so skelele od tisočih žuljev, žile so bile nabrekle do bolečine, moj sopotnik se zaklinjal, da ne stopi nikdar več na hvarsko zemljo, jaz pa sem bil že davno zgolj stroj, ki ni sposoben drugega kakor podzavestno, mehkično pregibati noge — to je bila edina funkcija organizma, ki se je nečloveško pregibalo po nečloveškem svetu.

Marjan Fuchs

Odmevi

Značilne za nacionalno-socialistično borbo proti krščanstvu v Nemčiji, so besede, ki jih je na nacionalno-socialističnem zborovanju v Münstru spregovoril rajhovski notranji minister Frick: »Mi nacionalni socialisti zahtevamo, da vse konfesije popolnoma izginejo iz javnega življenja. Potrebujemo-li morda zvezo katoliških uradnikov? Mi hočemo samo nemške uradnike. Ima-li katoliško časopisje sploh še kak smisel? Mi nočemo ne katoliškega ne protantskega časopisja. Mi hočemo samo nemško časopisje. In še to moram dodati, da so tudi katoliške profesionalne zveze, združenja vajencev in gospodarjev popolnoma nesodobna. Njih delo se čisto razpirja na področja, ki jih nacionalno-socialistična država, bodisi iz vzgojnih ali drugih namenov, reklamira samo zase.«

—0—

Nemški notranji minister Frick je izdal okrožnico, v kateri opozarja pristojne oblasti, naj nastopijo z energičnimi ukrepi proti vsem tistim, ki bi prezirali obstoječe zakone; proti takim naj takoj vlože kazenske ovadbe. Okrožnica opozarja, da spadajo semkaj tudi taki primeri, v katerih poziva kdo osebe, ki spadajo pod udar sterilizacijskega zakona, naj se ne prijavijo oblastvom oziroma naj se upro politiki. Notranji minister naglašja, da je zakon o sterilizaciji v obliki, ki naj prepreči nezdrav zarod, priznal tudi konkordant in da ga morajo zato spoštovati tudi vsi katoličani v Nemčiji. V zadnjem času so opazili, pravi okrožnica, da se mnogi bore proti zakonu o sterilizaciji, ker ga smatrajo za sad nacionalno-socialističnega gledanja na svet.

—0—

O kulturnem boju v Nemčiji s posebnim ozirom na nacionalno-socialistično zborovanje v Münstru na Westfalskem, razpravlja na uvodnem mestu pariški »Temps« z dne 8. t. m. in piše med drugim: »Hitlerjanska doktrina ne dopušča poleg svoje in ob svoji nobene druge moralne sile. Nemški nacionalni socializem se v tem bistveno razlikuje od italijanskega fašizma, ki se je kot revolucionarno gibanje političnega in socialnega značaja lahko prilagodil religioznemu čustvovanju italijanskega naroda, in to na ta način, da se je katoliškega vpliva poslužil celo zato, da utrdi svoj novi režim. Cerkev, ki je univerzalna po svojem duhu in po svojem delu, se, če je treba, prav zlahka prilagodi vsem režimom, toda pod pogojem, da ti spuštujejo verske interese, za katere ona skrbi. V Nemčiji pa je pomirjenje nemogoče, ker hoče nacionalno-socialistično gibanje izvesti totalno revolucijo, torej tako versko kakor politično in socialno, in ker na osnovi germanskega razizma stremi po vključitvi v svoje delo vsega duhovnega in političnega, moralnega in materialnega življenja naroda. Prepada med nacionalno-socialistično državo in katoliško cerkvijo ustvarjajo predvsem spodbude, ki se v imenu integralnega razizma dajejo novemu poganstvu, ki se v Nemčiji razvija v naravnost alarmantnem obsegu in ki hoče speljati velik moderen narod v pogansko tradicijo primitivnega germanizma. Če se hočemo prepričati o tem, da je to gibanje, ki izjavlja, da so »dnevi kriza štetih, izrazito obrnjen proti krščanstvu, in sicer tako luteranskemu kakor katoliškemu, nam zadostuje prečitati himno novopoganskega gibanja, katerega vodja je prof. Hauer in ki šteje že, kakor pravijo, nad 2 milijona privržencev.«

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Frick:

Maria ali vis-a-vis z desnega okna

Salzburg, v juliju.

Lepo dekle srečate v vsakem kraju po svetu. Vendar je lepo dekle človeku le ena. In ta je v našem narečju dobila ime Maria.

O, kak' si krasna, prekrasna Maria — poje pesem — ustne vzdrihtijo in srce vztrpela — če mislite nanjo, in refren vam neprenehoma vre v možganih, vse telo prevzame mrzlična vročina, v senah vam žila utripajo v taktu pesmi.

Maria... Maria...

Pesem gotovo poznate. In ljubezen, hrepenenje in obožnost njeno. Erich studira na konservatoriju solopetelje in je lep in prikupen deček, pa še tenor povrhu.

Ko sva nekoč iz šole krenila proti Salzburgu in se je sonce skrilo za streho sosednjega poslopja, ki je vrglo dolgo in prijetno senco čez ulico, se je vis-a-vis odgnila zavesa, k oknu je stopila morda dvajsetletna brinetka, velikih temnih oči, in odprla okno nastejaj.

Erich me je prijel za roko, obstal kot vkopan in zrl nepremično v okno. Tiho, skoro neslišno se mu je iz ust izvil vzdih: »To je ona — Maria!«

Maria — Visoka in vitka je slonela na oknu in lahen smeh ji je igral krog ust, ko naju je gledala, kako sva oba zmedeno strmela v njeno okno. Njene velike, temne oči so naju ošinile nekako in božajoče.

»Maria!« — sva zašepetala.

Tour de France

Tretja etapa

Izredno težki drugi etapi, je sledila tretja lažja, po lepi pokrajini Lorene med drevjem in travniki. Proga je vodila iz Charlevilla v Metz (161 km) in je ena najkrajših. Na tej etapi ni nihče pričakoval kakih sportnih senzacij, ker so dirkači štedili svoje moči za naslednji dan, ko se je bilo treba pripraviti na prvo preizkušnjo Ballon d'Alsace, prvo večjo gorsko etapo. Vendar tudi ta etapa ni minila brez peripetij. Za Sedanom (28 km) je prišlo do padca cele skupine dirkačev na ta način, da so ti zavozili v filmski avto, ki je snimal dirko za tedensko revijo, in se je ta nenadoma ustavil. V splošnem so vozili dirkači strnjeno in je R. Maes ljubosumno čuval svoje konkurente pri pobegih. Do resnejšega takega poizkusa je prišlo pred kontrolo pri Montmédy (66 km), kjer so se nenadoma pod vodstvom Verwaacke odtrgali Prior, Neuville, Hardiquet, Ezquerria in Rimoldi. Romain Maes se je seveda takoj z vso silo vrgel na zasledovanje in je dohitel ubežnike že po 2 km. Po tem intermezzu pa je zavladala zopet letargija. Šele pri 100 km se odtrga Italijan Bertoni, ki ga sledijo Garnier, Lowie in Verwaacke. Ostali nekaj časa omahujejo. Francozi pa kmalu zavohajo nevarnost in Le Grèves, Leducq, Debenne in mali Archambaud organizirajo zasledovanje. Šele v Brey (km 131) so dirkači zopet skupaj. Nervoza pa se je polotila vozačev zopet par km pred ciljem. Zopet poskušajo posamezni prodreti in šele 18 km pred Metzom se po posreči Danneelsu in Archambaudu. Po 5 km se vržejo na zasledovanje A. Magne, Di Pacco, Verwaacke in Lowie. Di Pacco se kmalu povzpne na čelo, prepreči prodor Archambauda in elegantno zmaga v spurtu nad Danneelsom. V drugi grupi pa, ki sprinta pod vodstvom Le Grèves-a, prehiti tega z lahkoto Aerts.

Etapna klasifikacija: 1. Di Pacco, 161 km v 4:29:07. 2. Danneels. 3. Archambaud. 4. Aerts.

Skupna klasifikacija: 1. R. Maes (Belgija) 17:24:34. 2. Pélissier (Francija) 17:26:20.

Nacionalna klasifikacija: 1. Belgija 52:21:56. 2. Francija 52:23:59. 3. Italija 52:54:34. 4. Nemčija 54:00:40. 5. Španija 53:38:15.

Četrta etapa

Na četrti etapi Metz—Belfort (220 km), je bilo treba obvladati prvo goro dirke, t. j. 1179 m visoki Ballon d'Alsace. Vzpon ima dolžino 10 km. Tu je prelomil s tradicijo, da se pred Ballon-om nič ne zgodi, Švicar Amberg, ki je pobegnil pri Epinalu in je že imel precejšnjo prednost, na sredi strmine pa so ga dohiteli in prehiteli Belgijci Verwaacke, Neuville in Lowie. Malo pred Belfortom pa so tudi ti doživeli isto usodo od svojega rojaka Aerts, ki je privozil na cilj prvi v času 7:00:14. Za Belgijci je prišel kot 7. Bergamaschi, Nemec Umbenhauer je dosegel 9. mesto, Archambaud je prišel 50., Pélissier pa šele 60.

Skupna klasifikacija: 1. R. Maes 24:24:58. 2. Magne, 3. Speicher.

V nacionalni klasifikaciji vodi še vedno Belgija s 73:33:41, vrstni red se pa ni izpremenil.

Sportni dan v Novem mestu

Zelo uspela prireditel SK Elana

V nedeljo je priredil SK Elan v Novem mestu prvi sportni dan. Na sporedu so bile lahkoatletske in veslaške točke ter nogometna tekma med SK Elanom in SK Kandijo. Zanimanje občinstva je bilo izredno veliko. Zlasti stafetni tek skozi mesto je privabil na ceste vse Novomeščane. Prav

Da! To je Maria. To je lepota, hrepenenje, bolest in veselje.

Maria.

Ljudje so obstajali in gledali, kam strniva. Ta ali oni je uganko rešil, se zasmejal in odšel. »Erich, stopiva vendar! Saj se nama vsi smejijo!«

Kot iz omotice prebujen se je Erich ozrl po meni, po ljudih in me potegnil skozi stransko ulico proti drevoredu in reki.

Maria... »Videl sem jo, ki sem jo slutil, našel sem jo, ki sem sanjal o njej. Maria!« — je šepetal Erich in pel predse: »O, kak' si krasna, prekrasna, Maria!«

Kot šolarčka sva vsak dan hodila na akademijo mimo njenega okna in s trepetajočim srcem čakala, če se prikaže. In vsak odmor sva porabila za cigareto vis-a-vis njenega okna — a Maria se ni pokazala več.

Fata Morgana.

Sen — lepote žejnega.

In zvečer, ko je ulica samotna in udarjajo iz vseh koncev zvoki godbe v modro nebo, ko šepetajo drevesa v parku o zaljubljenih na klopicah, ko se vije Salzburga kot bobneča umazana siva kača med dvema deli mesta — je zapel Erich s pritajenim, zvočnim glasom Marii.

Prežal sem za vogalom, če se zavesa odgrne, če stopi visoka in vitka k oknu in ga odpre. Erich je pel.

Njegov zvonki glas se je prikradel do njenega okna, božajoče se je stisnil na steklo in skušal prodreti v temno sobo, najti njo — ki

posebno pozornost pa so vzbujali atleti Primorja in Ilirije iz Ljubljane, ki so tudi zmagali v vseh disciplinah. Organizacija cele prireditve je bila prav dobra.

Tekmovanje se je pričelo ob 11. dopoldne s stafetnim tekom 800×400×200×100 m. Na startu je bilo 5 stafet. Ilirija, Primorje, Kandija po eno Elan pa dve stafeti. Zmagalo je sigurno Primorje (Skušek, Stok, Sušteršič, Putinja), ki je vodilo od starta in prišlo na cilj v času 3.41.25. 2. Ilirija 3.50.45. 3. Elan II. 4. Elan I. 5. Kandija.

Za tem so nastopili veslači Elana in Kandije. Kot prvi je prispel na cilj Kneiter, član Kandije.

Dopoldne se je tekmovalje nadaljevalo ob 14.30. Za teh 100 m je tekmovalo 9 atletov. Predteki so dali naslednje finaliste, ki so v finalu dosegli naslednje rezultate: 1. Kovačič 10.5. Čas je boljši od jug. rekorda. 2. in 3. Sušteršič in Sodnik 11.2. 4. Weibl 11.3. Viden napredek. 5. Paučič Elan 12.4.

Skok v višino: 1. Stegu 1.60. 2. Dečman 1.60 (oba Ilirija). 3. Cerar (Primorje) 1.55. Slabi rezultati radi mehkega naleta.

Skok v daljavo: 1. Sušteršič 6.18. 2. Putinja 6.12 (oba Primorje). 3. Čuček (Elan) 5.79. 4. Palčič (Elan).

Nato sta odigrala Elan in Kandija nogometno tekmo, ki je končala neodločeno 3:3. Med odmorom so nastopili lahkoatleti v metanju diska, kopja, in teka 1500 m.

Disk: 1. Dobovšek (Ilirija) 38.95. 2. Serše (Primorje) 36.85. 3. Sodnik. 4. Cerar. 5. Čuček (Elan).

Kopje: 1. Dečman 44.30. 2. Weibl 43.06. 3. Čuček 41.80.

Tek 1500 m: 1. Skušek 4.22.2. 2. Osterman 4.28.3. 3. Kos (Elan) 4.39. 4. Škrabl (Elan).

Kratke sportne vesti

Wimbledonski zmagovalci 1935:

gospodje-single: Fred Perry (Anglija); dame-single: Helen Moody-Wills (USA); gospodje-double: Crawford—Quist (Avstralija);

dame-double: Stammers—James (Angl.); mešan-double: Fred Perry—Dorothy Round (Anglija).

Plavalni dvboj Francija: Nemčija je končal z zmago Nemcev v razmerju 115:73 točk. Višek prireditve je bilo 200 m prsno, kjer je zmagal Sietas v 2:47.2. 2. Schwarz 2:50.1. 3. Cartonnet 2:52.3. Waterpolo tekma je končala s 3:3.

Pladner in Perez, bivša boksarska svetovna mojstra v mušji teži, sta se borila v Casablanci 10 rund neodločeno.

Ripensci (Temešvar) je postala z zmago (1:0) nad Juventus (Bukarešta) nogometni prvak Romunije. Zmago je odločila 11 metrovka.

Lahkoatletski dvboj Avstrija: Češkoslovaška je končal z zmago prvih v razmerju 64:63.

Švedska nogometna reprezentanca je zmagala v Rigi nad Letso s 3:0 (2:0).

Nov plavalni svetovni rekord je postavil American Kiefer v 100 m hrbtno s 1:07.8 min. Dosedanji svetovni rekord je imel Koljac (USA) s časom 1:08.2 min.

Ameriški atleti za Evropo. Po prvenstvih v Lincolnu je ameriška lahkoatletika zveza določila atlete, ki bodo tekmovali to poletje v Evropi.

V Franciji bodo startali: Peacock, McCluskey, Fuqua, Wolff, Johnson, Meadows, Lyman, Moore in Cope.

Na Finskem: Dreyer, Robinson, Maugher, Dunn, Anderson in Rusfort.

Na Švedskem: Carpenier, O'Brie, Sefton, Venzke, Draper, Moreau.

Owens, Metcalfe, Torrance, Cunningham in Beard pa ostanejo doma, ker so udeležbo odpovedali.

Sokolstvo

Odhod Sokolov v Sofijo.

Včeraj dopoldne ob 11.20 je odpeljal poseben sokolski vlak naše Sokole na zlet bolgarskih Junakov v Sofijo. Z jutranjimi vlakmi so prispeli udeleženci ljubljanske sokolske župe, kranjske in novomeške pod vodstvom svojih načelnikov. Ob pol 11. se je zbralo sokolsko članstvo na glavnem kolodvoru, kjer je načelnik župe Ljubljana br. Lojze Vrhovec razdelil udeležence po vagonih in prevzel vodstvo nad odpravo. Z obžalovanjem moramo ugotoviti, da se bodo morali naši Sokoli voziti v Sofijo v navadnih vagonih, med tem, ko smo pričakovali od železniške uprave, da bo nudila izletnikom udobne pulmanove vagone. S posebnim sokolskim vlakom se je odpeljalo iz Ljubljane nad 500 Sokolov in Sokolic z godbo Sokola I. v Zidanem mostu pa se bodo temu vlakom priključili še udeleženci iz celjske in mariborske župe, tako da bo iz Dravske banovine odšlo v Sofijo do 1.000 sokolskega članstva. Tudi za sanitetno službo je vsestransko poskrbljeno ter je v ta namen rezerviran oddelek I. oz. II. razreda. Na kolodvoru se je pri slovesu zbralo številno občinstvo, ki je odhajajočim veselo vzklikalo ter jim želelo srečno pot in prijetno bivanje v bratski bolgarski zemlji. Naši Sokoli prispejo v Sofijo danes ob 12. opoldne ter jim bo prirejen svečan sprejem. Udeležba našega Sokolstva v Sofiji bo impozantna, saj se bo z 8 posebnimi sokolskimi vlaki pripeljalo na zlet nad 7.000 jugoslovanskih Sokolov.

Pokrajinski zlet ČOS v Taboru

Kot nadaljni potek proslav pokrajinskega zleta ČOS v Taboru je bila v soboto zvečer izvedena zletna scena pod geslom »Za resnico Husovo, z močjo Žiškovo in po poti Tyrša«, ki je sijajno uspela. V nedeljo dopoldne so bile v kopalnici taborškega Sokola na Jordanu plavalne tekme, v mestnem gledališču pa jubilejna slavnostna skupščina sokolske župe Jana Žižke iz Trocnova, ki je proslavila 50-letnico svojega obstoja. Sokolska župa šteje v 6 okrožjih nad 14.000 pripadnikov. Pri popoldanski javni telovadbi je bil navzoč tudi zunanji minister dr. Beneš, ki so mu bile prirejene navdušene ovacije. Nastopili so starejši člani, članice, vojaštvo in sokolska konjenica. Zlet je bil zaključen s petjem husitskega korala »Kdo ste božji bojevnik!« in spuščanjem državne zastave. Zlet je dosegel v vsakem oziru svoj namen in je bil kot priprava za letošnja nastopa češkoslovaškega Sokolstva v Sofiji in v Bruslju.

Iz jugoslovanskega Sokolstva

Sokolsko društvo Ruma, župa Beograd, je letos svečano proslavila 30-letnico svojega obstoja z zletom III. okrožja beogradske sokolske župe. Z zletom so bile združene tudi tekme članstva in naraščaja. V sprevedu je korakalo 1.390 sokolstva z tremi godbami, pri javni telovadbi pa je nastopilo 1.536 telovadečih. — Sokolsko društvo Ada, župa Novi Sad, je razvilo začetkom junija svoj prapor, ki mu je kumoval župni starosta br. dr. Ignat Pavlas, blagoslovil pa je novi prapor prota L. Šević. — Sokolsko društvo Visoko, župa Sarajevo, je proslavilo 25-letnico svojega obstoja z otvoritvijo novega Sokolskega doma. Slavnosti se je udeležil zastopnik Nj. Vel. kralja, ministra prosvete itd. ter veliko število sokolstva in občinstva. — Sokolska župa Tuzla je priredila tekme vrst in posameznikov po okrožjih. Udeležilo se je tekem 522 tekmovalcev — članov in članic. Uspehi tekem so bili prav lepi in zadovoljivi. S tekmami so bile združene tudi javne telovadbe, ki so pokazale velik napredek iz prejšnjih let. — Sokolsko društvo v Slav. Požegi je proslavilo 30-letnico svojega obstoja meseca maja s sijajno uspehim javnim nastopom. — Sokol Osijek, Donji grad, pa je v binkoštnih praznikih proslavil 30-letnico obstoja z razvitjem društvenega prapora, ki ga je poklonil ban Savske banovine br. dr. Kostrenčić.

Sokolsko društvo Vič bo imelo v nedeljo 14. t. m. ob 16. na letnem telovadišču na Glincah javni nastop, pri katerem nastopijo vsi društveni oddelki s prostimi vajami in vajami na orodju. Pokažimo z veliko udeležbo priznanje marljivim telovadcem in telovadkam za njihov trud v telovadnici. Vsi bratsko vabljeni. Zdravo!

Radio

Četrtek, 11. julija.

Ljubljana: 12.00: Odmevi iz Koroške (plošče) — 12.45: poročila, vreme — 13.00: čas, obvestila — 13.15: radijski orkester — 14.00: vreme, spored, borza — 18.00: Tamburaši (plošče) — 18.10: venček narod. pesmi, radijski orkester — 18.50: Slovenščina (dr. Kolarič), 19.10: čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.30: nacionalna ura, predava g. prof. Mile Pavlovič: 100-letnica Topčiderske cerkve — 20.00 prenos iz Beograda — 21.30: čas, poročila, vreme, spored — 22.00: Koncert radijskega orkestra.

Zagreb: 20.00: Koncertni večer.

Beograd: 20.00: Arije, 20.40: prenos iz Pariza — 21.40: narodne pesmi.

TUJE POSTAJE

Berlin: 20.10: Koncert plesne glasbe — Beromünster: 20.00: Ruska glasba — 21.10: Zvočna enodejanka v dialektu — Breslau: 20.10: Plesni koncert — Brno: 20.20: »Roparič, odlomki iz Offenbachove opere — Deutschland-sender: 20.10: Plesni glasba — Leipzig: 20.00: »Kraljičin čipkasti robc« Straussova opereta — Luxemburg: 20.00: Plošče, 20.40: orkestralni koncert — Milan: 20.40: Koncert kvarteta, 22.00: Plesna glasba — Praga: 21.35: Vokalni koncert in orkestralni koncert — Stuttgart: 20.10: Orkestralni koncert — Varšava: 20.10: Puturi melodij, 21.00: Pol ure hebrejske besede in pesmi — Dunaj: 20.00: Koncert tamburaškega in orkestralnega koncerta.

so ji pesem in besede veljale, pritihošapiti se do njenega srca in jo poljubiti na velike, zametne oči.

A žalostno se je glas odbijal od okna, sekal temno ulico in zamrl nad strehami v slepečem blesku reflektorja, ki je krožil nad mestom.

Volto so odmevali koraki v prazno ulico, sree je udarjalo k taktu v sinkopah, Hodila sva pred njenim oknom — iz katerega je udarjala tema v črno noč.

Maria, kje si?

Temna je ulica — in vroč je tlak, zvezde izstopajo iz nebesne modrine, visoko nad strehami se objemajo vrhovi topolov.

Obstala sva pred njenim oknom.

Maria.

Pesem se še enkrat ukrade iz razgretih ust, dviga se nad streho in izgublja v daljavi. O, kak' si krasna, prekrasna, Maria!

V gornjem nadstropju se odpre okno.

»Gospodje, gospa se je odpeljala k možu na Koroško...«

Trdo in ostro so padle besede, zaloputnilo je okno.

Maria?!

... odpeljala se je k možu na Koroško... V bližnjem gledališču je predstava končala.

Ljudje so se vsuli po ulicah.

V garderobi je zagorela žarnica.

Nekdo je odprl okno.

Stopala sva počasi in brez moči v drevored. Z okna garderobe je nekdo s trudnim glasom pel Maria.

Maria. —

Pesem, ki jo komaj slutiš in sanjaš, a težko kdaj doživiš. (Se nadaljuje!)

Brezposelnost po svetu

Vprašanje brezposelnosti je bilo eno izmed glavnih vprašanj na letošnjem zasedanju Mednarodnega urada dela v Ženevi. Statistike tega urada, ki jih imamo pri rokah, nam pojav brezposelnosti v svetu najboljše osvetljujejo. Podatki sicer niso stoodstotno zanesljivi in nam bo to tudi povsem razumljivo, če pomislimo, da so statistične metode v tem pogledu zelo različne, saj se spreminjajo od države do države. Navzlic tej pomankljivosti pa smemo statistikam Mednarodnega urada dela še najbolj zaupati.

Če vzamemo za bazo presojanja brezposelnosti v svetu statistike posredovalnice dela v posameznih državah, potem nam številke dajo ta-le zanimiv pregled (podatki se nanašajo večinoma na mesec maj t. l.):

Austrija: 372.141 (lani v maju: 375.733, v januarju letos pa 424.487);

Bolgarija: 44.603 v aprilu 1935 (lani v aprilu 40.763, v januarju letos pa 39.059);

Čile: 13.409 (lani v maju 31.459) in v januarju letos 18.211);

Danska: 68.742 v juniju 1935 (lani v juniju 77.322, a v marcu letos 125.595);

Gdansk: 18.140 (lani v maju 20.332, a v januarju letos 21.077);

Francija: 459.155 v juniju 35 (lani 352.312, a v marcu letos 544.567);

Finska: 12.698 v juniju 1935 (lani 23.695, a v februarju letos 22.026);

Italija: 755.349 v juniju 1935 (lani 941.257, a v februarju letos 1.011.611);

Madžarska: 55.361 (lani v maju 52.575, a v februarju letos 54.368);

Nemčija: 2.751.239 (lani v maju 3.394.327, a v marcu letos 2.764.676);

USA: 11.500.000 v aprilu 1935 (lani 10 milijonov 905.000, a v januarju letos 11.329.000);

Velika Britanija: 2.044.752 v juniju 1935 (lani 2.090.381, a v marcu letos 2.285.463);

Japonska: 365.788 v januarju 1935 (lani 382.315);

Poljska: 473.249 v maju 1935 (lani 358.056, a v febr. letos 488.210);

Romunija: 18.495 v aprilu 1935 (lani 26.915, a v februarju letos 20.669);

Švica: 65.908 v juniju (lani 44.087, a v marcu letos 102.910);

Češkoslovaška: 662.735 v juniju (lani 624 tisoč 850, a v marcu letos 934.577);

Jugoslavavija: 12.619 v juniju 1935 (lani 11.691, a v marcu letos 29.893).

Gospodarske vesti

— Pred novimi trgovskimi pogajanjimi z Grčijo. Trgovinski in kompenzacijski dogovor, sklenjen z Grčijo, lanko leto, poteče 1. avgusta t. l. Ker sta se obe vladi sporazumeli, da bosta izpremenili ta dogovor, se bodo pogajanja v ta namen začela te dni pri nas. Pred vsem bodo imeli razgovori svrha postaviti nov temelj za plačilni promet, ker se nameravani tristranski kliring, doslej ni mogel izvesti. Razen tega mislijo s tem dogovorom urediti tudi aktualna vprašanja izmenjave blaga med obema državama in vprašanje tujkega prometa.

— **Zahteve obrtnikov.** Uprava glavne državne zveze obrtniških združenj je v skladu z resolucijo 14. letnega kongresa predložila ministrstvu za trgovino in industrijo vlogo, v kateri prosi: 1. da se izdajo vsi potrebni ukrepi za zavarovanje obrtnikov pred nelegalnim tekom, 2. da se izdajo prav tako vsi potrebni ukrepi za pobijanje neupravičenega dela, 3. da se izdajo ukrepi za razdolžitve obrtnikov na temelju odplačilnega sistema po eni strani, po drugi strani naj bi se pa obrtniki izvzeli iz določb zakona o zaščiti kmeta, 4. da se omeji število učencev, ki jih sme imeti posamezni mojster, to število naj bi se odražalo v skladu s številom pomočnikov in po določbah obrtnega zakona, in 5. da se v Novem Sadu ustanovi posebna obrtna zbornica, ker so obrtniki za področje trgovsko-industrijsko-obrtno zbornice v Novem Sadu izpolnili vse zakonske zahteve v tem pogledu.

— **Slinavka se je zopet pojavila.** Že leto dni v naši državi ni bilo opaziti nevarne kužne bolezni slinavke pri domači živini. Poslednji slučaj so se ugotovili po vaseh okrog Petrovgrada meseca avgusta preteklega leta. Pristojnim oblastnim organom se je takrat posreželo v kati zatreti to kužno bolezen. Letos se je ta bolezen nenadoma pojavila po vaseh v alibunarskem srezu. Ugotovili so, da je bila prenešana v deželo iz tujine. V srez je bila takoj odposlana skupina veterinarjev — bakteriologov, ki so cepili po vrsti vso živino. Vas Kusarce so oddelki orožnikov enostavno obkolili. Tudi letos obstoji upravičeno upanje, da bodo oblasti zatrle blezen in preprečile njeno razširjenje, ki bi povzročilo sicer neprecenljivo škodo.

— **Zahteve vlagateljev** bivše avstrijske poštne hranilnice. Društvo za zaščito vlagateljev bivše avstrijske poštne hranilnice je imelo pred nekaj dnevi v Ljubljani svoj občni zbor. Poslalo je vsem merodajnim činiteljem obširno spomenico, v kateri zahteva, da naj se čimprej reši vprašanje vlog na knjižice in na čekovni račun, ponajveč malih hranilcev, malih trgovcev in obrtnikov v Sloveniji in Dalmaciji. Za 40 milijonov terjatev ima naša država že 11 milijonov kritja. Poštna hranilnica je že ukrenila vse potrebno za izplačilo, kljub temu pa do izplačila do sedaj še ni prišlo. Društvo sedaj zahteva od vlade hitro odločitev, obenem pa pravičen ključ za prevedbo kronskih terjatev v dinarje. Društvo predlaga, da bi se to vprašanje rešilo s pomočjo Poštne hranilnice na ta način, da bi hranilnica takoj izplačala vse terjatve na temelju tečajev avstrijske krona napram švicarskemu franku koncem leta 1918. Takrat je kurz znašal 31 švic. frankov za 100 kron. Ako preračunamo terjatve v znesku 40 milijonov kron po tem tečaju, potem so znašale terjatve vlagateljev koncem leta 1918. okoli 12.400.000 švic. fr., kar znaša po današnjem dejanskem tečaju preko 192 milijonov dinarjev. Amortizacija teh terjatev naj bi se izvršila tako, da bi v to svrhu določila Poštna hranilnica vsako leto gotovo vsoto iz svojega čistega dobička. Pomnilni je treba, da so vse ostale nasledstvene države že davno pričele izplačevati te terjatve. Mednarodni ugled naše države zahteva, da se to vprašanje že enkrat reši tudi pri nas.

— **Prodaja lesa.** Dne 6. avgusta se bo vršila pri Direkciji šum v Zagrebu očetna licitacija glede prodaje raznega lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

— **Vpisi v trgovinski register.** Pri okrož. kot trg. sodišču v Ljubljani se je vpisala v trgovski register tvrdka F. Kajfež, trgovina z gozdnimi in poljskimi pridelki ter živino s sedežem v Ljubljani. Pri okr. kot trg. sodišču v Celju pa tvrdka Bark-Hojnik Jože »Jugo Brazil«, prazarna kave in izdelovanje hranil s sedežem v Zgodni pri Celju.

— **Borba proti mednarodnim valutnim spekulantom.** Havas poroča iz Berna: Švicarska brzojavna agencija javlja iz Basla, da so imeli guvernerji emisijskih bank sejo v palači za mednarodna plačila. Na seji je bilo govora o morebitnih ukrepih, s ka-

terimi bi dali strogo lekcijo spekulantom, ki deloma spekulirajo brez kritja ali pa z neznatnim kritjem zoper francoski in švicarski frank ter holandski goldinar. Med drugim so v načrtu ukrepi o prepovedi odpiranja kreditov tem spekulantom.

— **Nazadovanje konjunktura** v ameriški jekleni industriji. Konjunktura v ameriški jekleni industriji je zadnji čas zopet nazadovala. Pretekli teden je delala jeklena industrija samo z 38. odstotki svoje kapacitete napram 60. odstotkom ob istem času lanskega leta. Računa se, da je sedaj dosežen sezonski minimum produkcije in da bo izboljšanje nastopilo šele okoli Božiča.

— **Nezaposlenost v Angliji pada.** V zadnjem času pada število nezaposlenih delavcev in nameščencev v Angliji. Meseca junija je padlo to število celo za 44.642 ljudi, tako da se je od leta 1930. do letos dosegel minimum nezaposlenosti. Glede na to, je izjavil ministrski predsednik Stanley Baldwin v spodnji zbornici, ko je odgovoril na neko interpelacijo, da se je gospodarski položaj v Angliji znatno izboljšal. Mnogo je k temu pripomogla vlada, ki je dosegla ozdravljenje trgovske bilance na podlagi cele vrste novih trgovinskih pogodb, povečala kredite, ki so se porabili za znižanje zakupnin pri manjših poselitvah in za zgraditev malih delavskih stanovanj.

— **Francija sklepa nove trgovske pogodbe.** Francoska vlada se je pričela pogajati z različnimi državami za nove trgovske pogodbe. Da bi pogajanja čimbolj uspela je iz taktičnih razlogov začasno opustila kontingentiranje uvoza iz nekih držav. Vsekakor namerava trgovinsko ministrstvo doseči pri teh državah, da se sklenejo nove pogodbe tako, da bi se v zadevi kontingentov opustila klavzula o največjih ugodnostih.

— **Avstrijska narodna banka** je znižala bančno obrestno mero na 3 in pol %.

Dosedanja obrestna mera, ki je bila uvedena 23. februarja t. l., bo v veljavi še do 10. julija. Glede nato je pričakovati, da bodo znižale obrestno mero tudi posamezne privatne banke.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 10. julija. (S prvo Narodne banke.) Amsterdam 2959:58 do 2974:18, Berlin 1749:20 do 1763:08, Bruselj 732:75 do 737:82, London 214:91 do 216:97, Newyork 4301:10 do 4337:41, Pariz 287:96 do 289:40, Praga 181:55 do 182:66, Trst 3757:17 do 360:26, Curih 1424:22 do 1431:29.

Curih, 10. julija. Beograd 7—, Pariz 20:2125, London 15:125, Newyork 304:625, Bruselj 51:50, Milan 25:15, Madrid 41:90, Amsterdam 207:80, Berlin 123—, Dunaj 57:60, Stockholm 78—, Oslo 76—, Kopenhagen 67:50, Praga 12:755, Varšava 57:80, Atene 2:90, Carigrad 2:48, Bukarešta 2:50, Helsingfors 6:675, Buenos-Aires 0:8075.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 10. julija. Inv. pos. 1921 79 do 80, 7% Bler. 77 do 78, 8% Bler. 66:50 do 67:50, Obv. drž. hip. banke 1927 72 do 74, Agr. obv. 1921 46 do 48, beglučke obv. 63 do 64, Obv. stab. pos. 1931 78 do 80.

Zagreb, 10. julija. 7% inv. pos. 81—82—79:50, vojna škoda 371—372—371, julij 370—371—370, avgust-september 370—371—371, 4% agr. obv. 46 do 47, 7% Bler. 67:50 do 67:75, 8% Bler. 77:50 n. 6% beglučke obv. 63:50—63:75—63:50, Agr. priv. banka 227 n. Narodna banka 5700 n, Dunaj-Zagreb klir. 876:50—886:50—881:50, Dunaj-Beograd klir. 884:50 do 874:50, Grčija-Beograd klir. 35:50 pon., Grčija-Zagreb klir. 33:90 do 34:60 do 34:25, Priv. klir. London Zagreb 233:45 do 235:05 do 234:25, Priv. klir. London-Beograd 235:05 do 233:45, Priv. klir. Madrid-Zagreb 595 do 605 do 600, Privatni klir. Madrid-Beograd 605 pon., Trboveljska 90 do 100.

Beograd, 10. julija. 7% drž. inv. pos. povpraševanje 82 (82:25), 4% agr. obv. 47:50 do 46:50 (47), 7% stab. posojilo v Parizu 82:25 do 81:75,

6% beglučke obv. 65:75 do 65:25 (65:75—63:50), vojna škoda prompt 372:50 do 372:25 (372:25 do 372), ultimo julij zaklj. (371), september 372 do 371 (371:50—371), oktober 372:50—371:50 (372), november 373 do 372 (372), 7% Bler. 68:25 do 68 (68), Narodna banka ponudba 5850, Agr. priv. banka 230:50 do 229:50 (229:50).

BLAGO

Ljubljana, 10. julija. Koruza: franko vagon bačka postaja 78 do 80, franko vagon banatska postaja 76—78, žinkvatin, franko vagon bačka postaja 110 do 112:50. Oves: franko vagon slav. postaja 100 do 102. Pšenica: franko vagon bačka postaja 122:50 do 125, franko vagon banatska postaja 120 do 122:50. Moka: pšenična 0g, bačka postaja 200 do 210, pšenična 0g banatska postaja 205 do 215, pšenična 2, bačka postaja 180 do 190, pšenična 5, bačka postaja 160 do 170. Otrobi: pšenični, franko vagon bačka postaja 100 do 105.

Novi Sad, 10. julija. Koruza: bačka in sremska 75 do 77. Vse ostalo neizpremenjeno, tendence neizpremenjene, promet srednji.

Budimpešta, 10. julija. Tendence prijazna, promet srednji. — **Koruza:** julij 11:32-18-23-21 do 11:20-21, avgust 11:30-33-10-20 do 11:18-20, maj 11:08-01-05 do 11:05-06.

Chicago, 10. julija. Pšenica: september 84:50, december 86:50. Koruza: julij 82:125, september 76, december 63:25. Oves: julij 32:25, september 34:25. Rž: julij 45, september 48:125. Wimp. pšenica: julij 80:25, avgust 81. s

POVPRAŠEVANJA

Ljubljana, 9. julija. Smrekove foderine v različnih merah. Ia. parjene bukovne frize, suhe in sveže, od 40 cm naprej, 27 mm, 8—12 cm. Ia. rezana lipovina. Ia. orehovi hlodi in oreh. boules. Javorjevi hlodi do 240 m naprej s precejšnjim odstopom od 4 m naprej, cilindrični, ravni, za furnir. Borov rezan les v različnih dimenzijah, bosanski in štajerski les, približno 310 m³, Ia., brez grč. Tesani trami 10/10, 10/13, 13/16, 4 do 10 m. Paralelno ostrorobo rezane deske III/IVa, 48 m/m od 17 cm naprej in 28 m/m 16 cm širine, 4—8 m, 150 m³ testonov 20 m/m, 225 m, 10 cm naprej I/II/III monte. 1 vagon javorjevega rezanega lesa I/IIa. Lipov rezan les I/IIa, 50 do 100 m/m, ev. v debelejših dimenzijah. Orehovina Ia, 35 cm Ø, 140 m naprej. 3 vagon buk. friz Ia, 26 m/m, 6—7 cm, 35—50 cm. Brestovina I/IIa, 22 cm naprej, 40—100 m/m, 2—5 m. Lipovina ca 50 m³ I/IIa, od 20 cm naprej. 50—100 m/m, 2 do 5 m. I/IIa jesenovina, od 20 cm naprej, 50 do 100 m/m, 2—5 m. Beli javor I/IIa, od 25 cm naprej, 27—100 m/m, 2—4 m. I/IIa jesenovina (boules) 1—3 m. Ia. hrast. frize 27 m/m, 30—50 cm, 5, 6, 7 cm. I/IIa hrast. frize 8—12 cm. Jesenovi hlodi s srednjim premerom 40 cm.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane pettina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja se priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

PROTI KURJIM OČESOM. Kdor si želi boljše pedikerja, je na razpolago cenjenemu občinstvu pediker Avbelj, kopališče Okrožnega urada, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Posredujem denar na hranilnic knjižice vseh denarnih zavodov
RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-10
Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakah

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

»Razumem, to bi vam bilo najbolj prikladno,« je suho odgovoril Letz. »Ze veste, da z vami ne soglašam. Toda tudi če bi se nagnil na vašo plat, bi vam to ne koristilo mnogo. Do včeraj se je moglo reči, da imam to stvar prav sam v rokah. Toda zdaj se je to izpremenilo.«

Gospod Astenburg je napol vstal. Bil je do smrti prestrašen. »Izpremenilo?« je vzkliknil. »Kako?«

»Od včeraj je prišla zadeva vašega sina še v druge roke,« je počasi odgovoril Letz. Posmehljivo je pogledal Astenburga in videč, da trepeti od strahu, je govoril z razneženim veseljem. »Kakšni čudni slučaji se dogajajo!... Pomislite, s kom sem se včeraj seznanil, ko sem odšel od vas... Ampak tega sploh ne uganete. Z očetom tistega samomorilca, tistega, katerega smrt teži vest vašega gospoda sina...«

Astenburg je strašno prebledel. Od vsega početka je slutil, da Letz iz tega ali onega razloga ne bo hotel izdati njegovega sina. Toda zdaj je stopil v ospredje še drug človek, ki nima najbrže Letzovih razlogov. »Upam, da mu tega niste izdali,« ga je boječe vprašal.

Letz je napol zamišal. Bilo mu je tako prijetno kakor mačku na soncu. Meril je posmehljivo Astenburga in mu ga ni bilo niti malo žal. »Doslej tega še nisem storil,« je odgovoril počasi. »Doslej ne. Ampak storim to.«

Astenburg je vedel, da je odveč, apelirati na karkoli v duši tega zlobnega in očitno tudi blaznega človeka. A vendar je moral poskusiti. »Včeraj ste mi obljubili,« je vzkliknil proseče. »Dali ste mi rok osmih

70

dni. Povedal sem vam vendar, da bom prijel sina, da se s to stvarjo izpravna.«

»Izpremenil sem nazor,« je hladno odgovoril Letz. »Sicer pa vam ne verjamem. K nečemu takemu bi ga vi ne silili. Hoteli ste me samo prevarati. Šlo vam je za to, da pridobite na času. Nikar ne mislite, da sem tako neumen, da vas nisem spregledal. Hoteli ste, da bi molčal tako dolgo, dokler ne pripravite bega svojega sina čez mejo, kjer bi bil varen pred menoj. Toda to vam prepričim. Pravim vam, da dam vašega sina v tistem trenutku, ko se gane, da bi pobegnili, aretirati zaradi trojnega umora. Bodisi sam ali pa po tistem očetu.«

Astenburg ni mogel prenesti njegovega pogleda, odkar ga je tako premotril. »Za pet ran božjih,« je zablebetal, »moj sin vam je nekaj storil in vi se hočete maščevati! Toda vedite, da sirovo, nečloveško pretiravate.«

Letz je zamahnil z roko. Bil je tako jezen, da ni mogel govoriti. Astenburg je nadaljeval: »Ne smete tega storiti! Saj ste vendar tudi Nemec in morate razumeti, da bi bila to največja izdaja, če bi jim vrgli v kremplje enega iz lastnega mesa, da bi postal predmet njihovega maščevanja.«

Zdaj se je Letz končno mogel premagati: »To je čvekanje. Vaš sin je najhujši zločinec in stoji izven zakona. Tedaj veste, pri čem ste. Ampak da se ne boste mogli pritoževati name: počakam še tri dni. Če se dotlej vaš sin sam ne ovadi, izdam njegovo ime tistemu očetu. Povem vam samo še eno — ta človek, to je tako oster mož, da njemu podobnega še nisem poznal. Njegovo maščevanje zadene vašega sina neusmiljeno.« Vstal je in posadil klobuk na glavo. »Tri dni, računajte dobro!« in odšel je počasi.

Astenburg je zrl na vrata še dolgo po tem, ko je ta človek odšel. Malokdaj je bil tako zmeden kakor v tem trenutku. Ali si je ta nepridiprav izmislil očeta

samomorilčevega? Toda to je bila le slaba nada, samo tolažba. Videl je, da ostaja samo eno: spraviti v treh dneh sina čez mejo.

DEVETO POGLAVJE.

1.

Letz se ni pojavljal.

Odkar ga je Bernard zaman iskal dolgo v noč po vseh živahnih praških ulicah, ni bilo po njem ne duha ne sluha. Ni ga bilo videti več na obokanih hodnikih Malostranskega trga, stoječega malomarno pred prodajalno malega zlatarja in izginjajočega za velikimi stebri obokanega hodnika, brž ko se je prepričal, da ga Bernard vidi. Ni ga bilo več videti na Vavlskem trgu, kjer je Bernard vstopal na malostranski tramvaj. Nič več mu ni prihajal na pot in se ni zaletaval vanj v množici.

Bernard je sprva upal, potem verjel, da je Letz spet izginil iz Prage. Če bi bilo to res, bi se nič ne izpremenilo na vprašanju, ki ga je mučilo. Toda z Letzovim nastopom se je vse nezdavno zganilo, pre-dramatiziralo, to je bila gonja. Zdaj, ko ga Letz ni več strašil, je bil brez strahu in bolj svoboden. Lahko se je temu posvetil cele ure tudi v pisarni, zakaj Danijel ni več sedel pri mizi naproti njemu. Nekega dne je prejel pismo in komaj ga je prečital, se je zelo razburil. Potem je šel k Wolffu in, vrnivši se, je povedal Bernardu, da je prejel zdoma taka poročila, da mora takoj odpotovati. Doktor Wolff mu je že dovolil dopust.

Čez tri dni po odhodu je poslal Bernardu pismo iz Košic.

Pisal je, da ga je zadel hud udarec, umrla mu je sestra, zadnji član njegove rodbine.

Odslej se ni več oglašil, toda po enem tednu se je nenadno pripeljal.

Razgovor z abesinskim cesarjem

Poročevalec »Münchener Neueste Nachrichten« je v posebnem intervjuju govoril z abesinskim cesarjem o italijansko-abesinskem sporu. Evo zanimivega razgovora:

Vprašanje:

Vaše Veličanstvo, kako presojate nadaljni razvoj spora z Italijo, čegar obravnavanje je radi dogodkov v Ual-Ualu predloženo razsodišču Društva narodov?

Odgovor:

Letošnji majniški sklep sveta DN pomeni nov velik korak k mirni ureditvi italijansko-abesinskega spora, ki so ga izzvali dogodki v Ual-Ualu dne 5. decembra l. 1934. Ta sklep je slednjič določil razsodišče, ki ga je Abesinija stalno zahtevala že iz 9. decembra l. 1934. Hkratu je ugotovil, da direktna diplomatska pogajanja spornega vprašanja ne morejo rešiti.

S tem je svet DN v soglasju s pravico priznal odločno stališče, ki ga je zavzemala naša vlada. Nam je v veliko zadoščenje, da je svet DN na tak način potrdil naše stališče.

Vprašanje:

Kako bo urejen abesinsko-italijanski spor glede mej in tolmačenja pogodbe z dne 16. maja 1908, ko izreče razsodišče (najkasneje 25. avgusta) odločilno besedo o dogodkih v Ual-Ualu?

Odgovor:

Najprej je treba, da razsodišče ugotovi odgovorne činitele ual-ualske afere in pa to, kdo je povzročil bombardiranje v Afidubu, Ado-u in Guerlogubi-u. Ako naj tu ugotove krivce, morajo člani razsodišča ugotoviti in odločiti, ali leže ti kraji na italijanskih ali abesinskih tleh. Da spadajo ti kraji k Abesiniji, bo jasno dokazano z dokumenti, ki izvirajo od italijanskih avtoritet. Naša delegacija jih bo predložila razsodišču. V nobenem primeru zato ne bo protizakonita okupacija Ual-Uala po italijanskih četah pravno upravičena zahteva, češ da spada ta kraj v italijansko Somalijo.

Ne glede na izzivanja, ki jo je izzvala okupacija abesinskega ozemlja, je Abesinija trdno odločena, da se bo tudi v bodoče zadržala mirno kakor doslej. Njeno vedenje ni le miroljubno, ampak tudi pripravljeno za sporazum. To je Abesinija že dokazala s tem, ko je izjavila, da je celo v obsegu lastnega ozemlja pripravljena začasnó osnovati nevtralen pas. Abesinija popolnoma zaupa v svojo nedotakljivo pravico. Ko razsodišče 25. avgusta izreče končno besedo glede incidentov, bodo s tem že sama po sebi rešena najvažnejša abesinsko-somalijanska obmejna vprašanja.

Vprašanje:

Letos 31. maja so se primerili novi incidenti na meji med Eritrejo in Somalijo, pri čemer je bilo na obeh straneh po nekaj mrtvih. Kakšen pomen imajo po mnenju Vašega Veličanstva ti incidenti glede na bližnje razprave pred razsodiščem?

Odgovor:

Incident, ki naj bi se bil baje primeril v Somaliji, se je v resnici pripetil na etiopskem ozemlju, kamor so vdrla italijanski vojaki, doma prav iz Italije, da bi pokradli govedo nekega etiopskega plemena. To plemo je iz lastnega nagiba in samo odbilo napadalce, ne da bi bil posegel v spor le en sam abesinski vojak. Kar pa se tiče eritrejskega pripetljaja, gre tu za eritrejske podanike, ki so jih obstreljevali italijanske obmejne čete na eritrejskem ozemlju, kamor so prišli kupovat živila.

Naše čete so že podale dokaz discipline, ki jo od njih pričakujemo. Njih vedenje je vredno pohvale. Tudi v bodoče zaupamo njih hladno-

krvnosti in smo prepričani, da se bodo ravnale po prejetih navodilih. Da se namreč vzdrže vsakega napada in da ne odgovarjajo na izzivanja, ki so jim stalno izpostavljeni.

Vprašanje:

Kakšen namen je imelo potovanje Vašega Veličanstva v ozemlje Harra?

Odgovor:

Glavni namen našega potovanja je bil, postaviti v tej pokrajini novega guvernerja. Ob tej priliki smo izvršili generalno inspekcijo. Za časa našega bivanja tamkaj so nam podložniki vseh plemen in ver podali največje dokaze zaupanja v našo osebo in v naše cesarstvo. Z zadovoljstvom smo tudi ugotovili, da so se korupcijski poskusi pri voditeljih Somalijcev popolnoma ponesrečili. Krajevni predstojniki so nam o priliki našega potovanja iz lastnega nagiba prinašali denarne zneske in darove, ki so jih prejeli od propagandnih agentov naših nasprotnikov.

Vprašanje:

Ali bo Vaše Veličanstvo proglasilo izstop Abesinije iz DN, ako razsodišče razsodi neugodno za državo Vašega Veličanstva?

Odgovor:

Naj bo sklep razsodišča kakršenkoli, mi verujemo z neomajnim zaupanjem v pravičnost naše stvari. Abesinija bo ostala mož beseda. Bodi krivo ali pravo, ostala bo članica DN. Ona vztraja pri idealu, ki tvori temelj pogodb. V tej ustanovi vidi blagor človeštva in raznih narodov, ki so v njej združeni.

Vprašanje:

Ali ste se, Vaše Veličanstvo, kaj pogajali z vlado angleškega kralja? Ako se je to zgodilo: o čem so se vršila pogajanja? Ali Vaše Veličanstvo pozna stališče Anglije v slučaju vojne med Abesinijo in Italijo?

Odgovor:

Abesinija ima z vsemi državami normalne odnose. Njena politika je jasna in izključuje tajne in intrige. Njeni odnosi z Veliko Britanijo so normalni in korektni. Trenutne motnje v odnosih z Italijo bi bile že zdavnaj odstranjene, če bi Italija takoj skrajza priznala razsodišče, določeno v pogodbi iz l. 1928. Anglija se je z vneto zavzela za sestavo razsodišča. Nj. Vel. kralj angleški ljubi mir in pravičnost. V tem, da Anglija podpira našo zahtevo po razsodišču, vidimo nov dokaz za upravičenost svojih zahtev in za pravilnost našega ravnanja. Zato upamo v pravično rešitev trenutnih sporov. Brezpogojno želimo izključiti možnost vojne. Modrost velesil jo bo brez dvoma znala preprečiti. Kako jo bo preprečila? Točnega in natančnega odgovora na to vprašanje seveda ne morem dati. — Ako že ne omenjam italijansko-abesinskega dogovora iz l. 1928., v katerem je Italija slovesno obljubila večni mir in prijateljstvo med našima državama, imajo državniiki dovolj drugih sredstev za ohranitev miru. Opozorimo naj le na temelj mednarodnega prava: pakt DN in Briand-Kellogov pakt. Nikakor ne dvomimo, da bi se državniiki teh sredstev ne znali poslužiti.

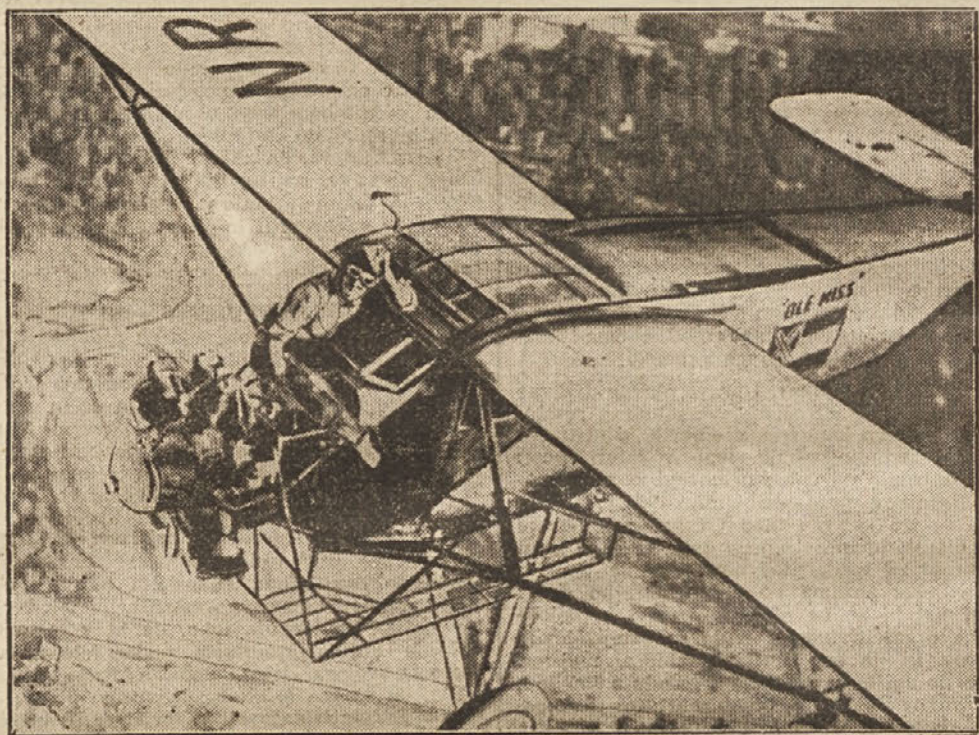
Preobrat v prazgodovinskih vedi?

Do pred kratkim je veljal za prvotnega človeka pekinški človek. Sledile so najdbe na Javi, ki jim pripisujejo starost preko milijona let, a prekosili so jih še starejši sledovi človeka v Južni Ameriki, ki jim nekateri učenjaki pri-

Tekma s plinskimi maskami v Italiji.

Mussolini je razpisal pred kratkim prvo svetovno tekmo s plinskimi maskami, ki je bila v nedeljo v kraljevskem parku v Monzi pri Milanu. Tekme se je udeležilo vojaštvo, gasilci, Rdeči križ in moštva zračne obrambe. Pri tekmi so morali posamezni tekmovalci pasirati poseben predor, ki ga vidimo na naši sliki.

»Ole Misse« skoraj 1 mesec v zraku.

Prvi originalni posnetek svetovnega rekordnega poleta bratov Kay v Ameriki. V zraku sta drzna letalca ostala 27 dni 5 ur.

pisujejo celo starost do petnajst milijonov let. Bronaste, nove in stare kamenine te in predkamenite dobe, ki jo zasledujemo daleč nazaj skoraj v diluvij, ne nahajamo samo v Evropi, temveč že tudi v Afriki, Južni Ameriki in Sibiriji. V Južni Afriki so izkopali rodeškega človeka, ki je živel nemara v plistočenski dobi, a v Srednji Afriki so našli na kosti, ki pripadajo neandertalski rasi. V primeri z najnovejšimi najdbami pa neandertalski človek niti ni posebno star. Živel je nekako v dobi 50.000 do 5.000 let pred Kr. r.

Najnovejša odkritja so docela preobrnila tudi naše dosedanje naziranje o plovbi starih narodov. Za prazgodovinsko dobo se o njej ni vedelo takorekoč ničesar. Učenjaki si niso mogli prav predstavljati vožnje brez kompasa preko širnih morij, kompas pa je prišel od Kitajcev k nam šele okoli l. 1.000 po Kr. Vendar pa niso

mogli popolnoma prezreti starih poročil o Argonavti, o Pitejevih voznjeh in o staregip-tovski odpravi pod kraljico Hadžupseto, ki je objadrala Punt. Pod Pantom razumejo nekateri Južno Arabijo, drugi Somalijo in tretji afriško obmorsko deželo do Sambezijskega. V vseh teh primerih pa gre bolj za obalno plovbo.

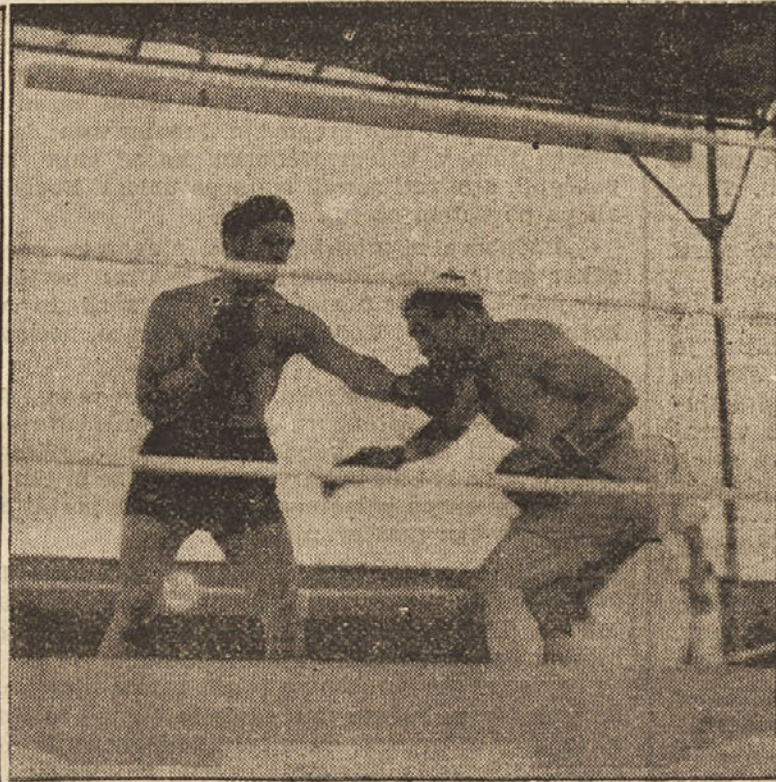
Učenjak Herman Wirth pa v zadnjem času trdi, da je prvotna nordijska rasa iz severno-vzhodne Amerike objadrala vso Vzhodno Ameriko in Južno Afriko okrog Rta dobre nade in tako dospela v Indijski ocean in celo v Novo Zelandijo. Ob spodnjem Indu sta se našla dva raska tipa. Prvi spominja na Sumerijce, drugi pa na Hamite. Presenetljivo pa je, da so vmes našli na pisane ostanke, katerih črke močno spominjajo na južnoameriške, ki so jih našli stotine kilometrov daleč od čilskih obale v višini Valparaísa tam, kjer so dobili tudi orjaške kamenite idole. Od kod ta kulturna sorodnost na dveh tako oddaljenih koncih sveta? Kako je zašla kultura iz Hindustana v Čile ali iz Čile v Hindustan?

Sedaj je na delu posebna francoska odprava, da po možnosti razjasni to prazgodovinsko ugan-ko. Iz zgodovine vemo, da so prišli Arabci na ligursko obalo, si tam zgradili utrjeno roparsko gnezdo Frasineto in nadlegovali in vznemirjali vso Gornjo Italijo in celo Švico. Znano nam je, da so islandski Normani v 10. stoletju odkrili Severno Ameriko. Tudi poludivji Polinezijski so do predkratkim s svojimi gibčnimi čolni preveslali na tisoče kilometrov dolge poti v Južnem morju. V luči teh voženj laže razumemo, da je bilo to mogoče tudi pri prastarih narodih, deset in več tisoč let pred Kristusom. S tem pa dobimo tudi drugačno pojmovanje o prastarih selitvah narodov.

Kakorkoli je zanimiva ta smer v prazgodovinskih vedi, vendar ne smemo pri tem izgubiti izpred oči okolnosti, da je Herman Wirth nemški naroden socialist, ki hoče s svojimi odkritji predvsem dati razmaha nemškemu duhu ekspanzivnosti. V ta namen mora služiti nordijska rasa in prazgodovinska veda. Kakor so hoteli Nemci pred petdesetimi leti vso evropsko zgodovino pokeltiti, tako hočejo sedaj ves svet ponormaniti in pogermaniti. Wirthova proučavanja je treba zato sprejemati s potrebnimi pri-držki.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Dvoboj Schmeling-Paulino v berlinskem stadionu.

V prisotnosti 5000 gledalcev sta se v nedeljo v Berlinu spopadla bivši svetovni mojster v boks Maks Schmeling in španski mojster Paulino. V 12 rundi je zelo pičlo zmagal Schmeling. Naša slika kaže dve sceni tega zanimivega boja.